

Ēka Bauskā, Plūdoņa ielā 18

Arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija

Pasūtītājs: Daudzdzīvokļu mājas Bauskā, Plūdoņa ielā 18 dzīvokļu īpašnieki

Līgums: LĪGUMS Nr. 1/2022, noslēgts 2022. gada 6. aprīlī

Izpildītājs: SDV Ina Līne
Reģ. Nr. 11116412087
Biržu iela 10–14, Bauska, Bauskas novads, LV 3901
e-pasts: inline@inbox.lv
tālrunis: 29129916

Saturs

Ievads	3. lpp.
Ēkas vēsture un būvvēsture	5. lpp.
Inventarizācijas rezultāti	
Apjoms, konstrukcijas, fasādes	24. lpp.
Logi	42. lpp.
Durvis	50. lpp.
Iekštelpas	53. lpp.
Secinājumi, rekomendācijas	59. lpp.
Shēmas, rekonstrukcijas zīmējums	65. lpp.
Pielikumi	
Izraksti no publicētajiem materiāliem, avotiem	70. lpp.

Ievads

Ēka Plūdoņa ielā 18 atrodas valsts nozīmes pilsēt būvniecības pieminekļa “Bauskas vecpilsēta” (valsts aizsardzības Nr. 7425, KM 1998. gada 29. oktobra rīkojums Nr. 128) teritorijā. Būve kopumā saglabājusi apjomu, kāds tas izveidojies pēc ēkas uzbūvēšanas 18. gadsimtā un piebūves uzcelšanas 19. gadsimta vidū, kā arī lielu daļu oriģinālo konstrukciju un atsevišķus dekoratīvos elementu gan fasādē, gan iekštelpās. Lai arī padomju laikā, pielāgojot māju dzīvokļiem, veicot pragmatiskus, bieži primitīvus remontdarbus un ekspluatācijas procesā nerespējot tās vēsturiskās vērtības, zaudēts gan mājas sākotnējais plānojums, gan virkne autentisku būvgaldniecības izstrādājumu, ēka kopumā saglabājusi ne tikai sākotnējo vēsturisko apjomu, bet pat zināmu vizuālo pievilcību. Atsevišķi vēsturiski elementi un detaļas diemžēl zuduši arī pēdējos gados mājai veikto remontdarbu laikā, kad iedzīvotāju objektīvā vēlme uzlabot sadzīves apstākļus rezultējušies logu nomaiņā un citos līdzīgos pārveidojumos.

Ēkā izvietoto dzīvokļu īpašnieki iecerējuši veikt remontdarbus, konkrēti – bojātā mājas jumta seguma nomaiņu. Saskaņā ar Bauskas novada domes 2021. gada 30. septembrī apstiprinātajiem saistošajiem noteikumiem Nr. 6 Bauskas vecpilsētas teritorijā esošajām celtnēm pirms šādu darbu uzsākšanas jāveic ēkas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija ar mērķi konstatēt, fiksēt un novērtēt vēl esošās ēkas autentiskās substances. Ņemot vērā to, ka celtnē ir viena no nedaudzajām līdz mūsu dienām nonākušajām Bauskas vecpilsētas 18. gadsimta ēkām, inventarizācijā mēģināts rekonstruēt mājas sākotnējo izskatu, kas jumta seguma maiņas kontekstā ir mazāk būtisks jautājums, taču ļoti svarīgs, domājot par iespēju perspektīvā veikt jau plašāku mājas sākotnējā veidola rekonstrukciju, atgriežot vēsturisko noskaņu jau plašākā vecpilsētas teritorijā (māja atrodas tiešā 16. gadsimta beigās celtās Sv. Gara baznīcas tuvumā). Mēģinājumi “atšifrēt” ievērojami noplicinātās un jau vairākkārtīgi pārbūvētās celtnes sākotnējo veidolu tāpat svarīgi, lai, balstoties uz šo informāciju, dotu rekomendācijas autentisko būvdetaļu saglabāšanai, renovācijai un restaurācijai.

Inventarizācijas organizētāji dalībnieki un apstākļi

Ēkas inventarizāciju pasūtījuši mājas Bauskā, Plūdoņa ielā 18 dzīvokļu īpašnieki, noslēdzot līgumu ar SDV Mg. art. Inu Līni. Inventarizācija veikta 2022. gada jūnijā, jūlijā un augustā, pieaicinot kā konsultantus Mg. art. Daini Bruģi (izpēte dabā, fotofiksācija) un restauratoru-vecmeistaru Jāni Cepli (izpēte dabā, krāsojumu zondāžas). Būtisku atbalstu izpētes organizēšanā sniedza mājas iedzīvotāju kopas vecākā Malda Ignatjeva (dzīvoklis Nr. 2, dzīvo ēkā no 1979. gada). Atsevišķus ēkas būvvestures faktus palīdzēja precizēt un izpētes procesu sekmēja arī citi mājas iedzīvotāji – Ilga Hammere (dzīvoklis Nr. 1, dzīvojusi ēkā 20. gs. 50. gados), Ārmaņu ģimene (dzīvoklis Nr. 9, dzīvo ēkā no 2012. gada), Kristīne Birzniece (dzīvoklis Nr. 7, dzīvo ēkā no 1964. gada), Ingrīda Straujā (dzīvoklis Nr. 5, dzīvo ēkā no 1989. gada), Ernests Brakmanis (dzīvoklis Nr. 3, dzīvo ēkā no 1980. gada), Rūdolfs Birznieks (dzīvoklis Nr. 4), Jānis Anškins (dzīvoklis Nr. 6), kā arī Bauskas muzeja speciālisti. Inventarizācijā apsektas gan mājas fasādes, gan iekštelpas, ieskaitot bēniņus un pagrabu.

Inventarizācijas atskaites saturs un forma

Inventarizācijas rezultāti apkopoti vienā sējumā, kas sagatavots 3 eksemplāros – divi pasūtītājam, viens izpildītājam. Pasūtītājam inventarizācijas teksts un attēli iesniegti arī digitālā formātā. Inventarizācijas sējumā iekļauts pa nodaļām strukturēts teksts, kuru papildina tam saturiski atbilstošas ilustrācijas – pētniecības gaitā iegūti digitālā formātā uzņemti fotoattēli ar komentāriem –, kā arī izpētes rezultātus un secinājumus atspoguļojoši zīmējumi – digitāli sagatavoti plāni-shēmas un rekonstrukcijas zīmējums. Izpētē konstatēto krāsu toņu identificēšanai lietots NCS sistēmas krāsu katalogs NCS INDEX 1950.

Pētniecības metodes

Vēsturiskās, izogrāfiskās un dokumentālās informācijas apzināšana un apkopošana, ēkas vizuālā apsekošana, krāsojumu zondāžas, fotofiksācija.

Ēkas vēsture un būvvēsture

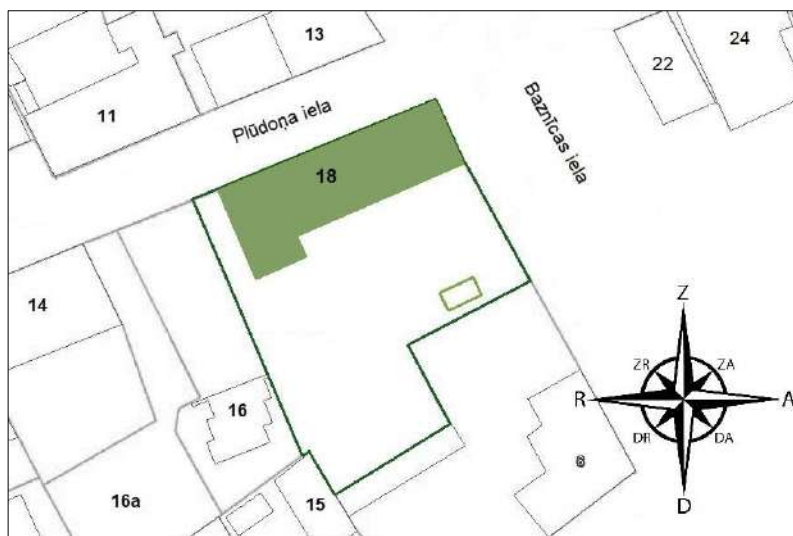

1. attēls. Ēka Plūdoņa ielā 18. Skats uz DR.

2. attēls. Ēka Plūdoņa ielā 18. Skats uz DR.

Uz gruntsgabala Bauskā, Plūdoņa ielā 18 atrodas viena dzīvojamā māja (kadastra Nr. 4001 003 0075 001). Dzīvojamā ēka ar garāko fasādi orientēta pret Plūdoņa ielu. Tā kā ēkas fasādes nav orientētas precīzi pret debespusēm, inventarizācijas ietvaros tās apzīmētas kā Z un D (garenfasādes) un R un A fasādes (gala fasādes). Ēkā kopumā izveidoti 9 dzīvokļi, kuri visi ēkas pētniecības laikā bija apdzīvoti.

3. attēls. Ēka Plūdoņa ielā 18
novietojums gruntsgabalā un
orientācija pēc debespusēm.

Ēkas adrese līdz 1924./1925. gadam, iespējams, bija Pils iela 15, līdz 1940. gadam – Pils iela 18, no 1940. līdz 1945. gadam – Plūdoņa iela 18, no 1945. gada – A. Upīša iela 18, no 1995. gada – Plūdoņa iela 18. Kādā nedatētā 19. gadsimta Bauskas pilsētas plānā šī iela saukta par Lielo pils ielu, savukārt īsu brīdi – Pirmā pasaules kara laikā – iela saukta par Ķēniņa ielu (*Königstrasse*).

Vēsturiskajos Bauskas pilsētas plānos redzams, ka kādreiz plašā gruntsgabala hipotēkas numurs līdz 1868. vai 1870. gadam¹ bija Nr. 43, pēc tam – Nr. 159.

Ziņas par ēkas un zemes gabala īpašniekiem.

Lielais zemes gabals, kas vienā pusē robežojas ar tagadējo Plūdoņa ielu, otrā – ar tagadējo Baznīcas ielu, bet divos citos – ar līdzās esošajiem gruntsgabaliem, laika gaitā piederējis dažādiem īpašniekiem.

Ziņas par to, kam gruntsgabals piederējis 18. gadsimtā, un kas ēku cēlis, publicētajos materiālos nav atrodamas.

1863. gadā māja un zeme piederējusi Bauskas pilsētas vecākajam, maizniekam Karlam Gotem (*Carl Gothe*).² 1866. gadā ēka atradās tirgotava – Bauskas “industrija magazīne”, kurā varēja iegādāties dažādas tekstilpreces un rokdarbus.³

Pirmās publicētās ziņas par gruntsgabala Nr. 159 īpašnieku ir 1912. gada adrešu grāmatā atrodamā informācija, ka tas tolaik piederējis Karlam Filipam Buhfinkam (*Karl Pfil. Buchfink*)⁴, tomēr plašākas ziņas par šo personu publicētajos materiālos nav atrodamas.

A. Šitkes (1883-?) atmiņās par Bausku laikā no 1890. līdz 1905. gadam minēts maiznieks Buchfinks.⁵ Zināms, ka 1875. gadā Rīgā, Jēkaba baznīcā “uzsaukti” beķeris Karls Filips Buhfinks un Dora Krūmiņa. Ļoti iespējams, ka tās ir tās pašas personas, kas minētas 1912. gada adrešu grāmatā Bauskā, un ēkā atradusies maiznīca jeb beķereja, kurā, pēc Šitkes

¹ Laikrakstā *Offizieller Theil. Курляндские губернские ведомости = Kurländische Gouvernements Zeitung* (26. 09.1870.) pirmo reizi minēti gan vecie, gan jaunie gruntsgabalu numuri.

² LVVA, 412. fonds, 2. apr., 744. lieta, 11. lp.

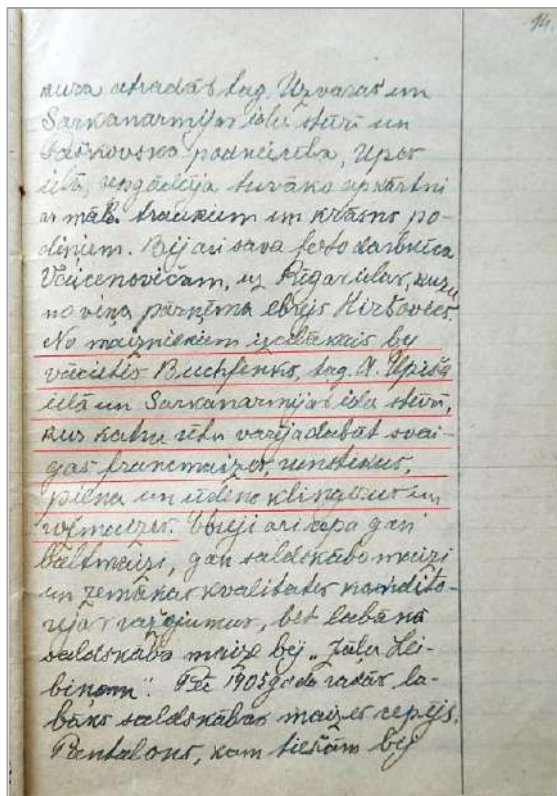
³ Latviešu Avīzes, Nr. 47 (24.11.1866.)

⁴ *Adolf Richters Baltische Verkehrs- und Adressbücher. Bd. 2, Kurland.* 1912, S. 64.

⁵ Bauskas muzejs, inv. Nr. BMN 1001

atmiņām, pie izcilākā Bauskas maiznieka “katru rītu varēja dabūt svaigas frančmaizītes, piena un ūdens kliņģerus un rožmaizītes”.⁶

Ir zināms arī kāds Karls Filips Buhfinks (*Karl Philipp Buchfink*, ?–1843)⁷ un tolaik Rīgā dzīvojis inženieris Karls Kristofs Buhfinks (*Karl Christoph Buchfink*, 20.04.1876.–23.06.1936), kurš, iespējams, ir Bauskas maiznieka dēls.

4. attēls.

Lappuse no A. Šitkes atmiņu pieraksta par dzīvi Bauskā 19. gadsimta beigās – 20. gadsimta sākumā.

Bauskas muzejs.

1931. gadā māja un gruntsgabals piederējis labības un zirgu tirgotavas īpašniecei Bassei Joffei⁸ (1886–?), dzimušai Benjaminovičai, kuras veikals un dzīvesvieta bija Plūdoņa ielā 46.

Ar ēku Plūdoņa ielā 18 saistīts arī Paulis Krauze (1897–?), kurš, visticamāk, šeit īrējis telpas.

Jau 20. gadsimta sākumā Bauskā darbojies Krauzes traktieris.⁹ Krauzes ģimenei (kā īpašniece presē minēta Natālija Krauze) Bauskā piederējusi viesnīca “*Central*”¹⁰ kas atradās Pils (tagad Plūdoņa) ielā 23. Zināms, ka Vilhelms Pauls Krauze dzimis 1897. gada 29. decembrī. Viņa vecāki bija Bauskas krodzinieks (šenklers) Alfrēds Krauze (?–?) un viņa sieva Natālija, dzimusi Kirts (1869–1930) no Bauskas pilsmuižas. Ģimene piederēja pie Bauskas ev. luteriskās draudzes. Pauļa krustvecāki bija Vilhelms Elsbergs, Pauls Brauers un Elīze Kart. Ģimenē bijuši vēl divi dēli – Augusts Hermanis (dzimis 1896. gadā) un Henrihs Rihards (dzimis 1900. gadā).¹¹ Bauskas latviešu draudzes 1892.–1900. gada jūlija

⁶ Turpat.

⁷ *Rigasche Stadtblätter*, Nr. 16 (21.04.1843.)

⁸ LVVA, 751. fonds, 2. apr., 270. lieta.

⁹ Jaunās Latviešu Avīzes, Nr. 97 (06.12.1911.)

¹⁰ Zemkopis, Nr. 26 (29.06.1905.)

¹¹ LVVA, 235. fonds. Latvijas evaņģēliski luterisko draudžu baznīcu grāmatas. 12. apr., 30. lieta. Bauskas latviešu

dzimušo un kristīto reģistrā pret dzimšanas ierakstu ar zīmuli pievienots papildinājums – saskaņā ar 1920. gada 9. janvāra lēmumu uzvārds Krauze-Krūze tiek nomainīts uz Krauze. Natālijai Krauzei piederējusi viesnīca “*Central*” un 1931. gadā tika pārdota K. Šteinbergam.

1921. gadā Paulis Krauze dienējis Latvijas armijā, Kurzemes divīzijā. 1923. gadā viņš apprecējās ar Minnu-Elzu, dzimušu Turķis, no Bauskas pilsmuižas. Ģimene dzīvoja Pils ielā 26 (tagad Plūdoņa 26, tā sauktajā Dreņģera iebraucamajā sētā). Paulis Krauze bijis sabiedriski ļoti aktīvs cilvēks – kandidējis Bauskas domes vēlēšanās un ievēlēts 1929. un 1931. gadā, bijis Latviešu Veco strēlnieku biedrības Bauskas nodaļa priekšnieks, aktīvs Bauskas sporta dzīves, īpaši futbola, atbalstītājs. P. Krauze bija arī Bauskas brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības biedrs, ievēlēts revīzijas komitejā¹² un izveidojis tās klubu “Vienība”, kas bāzējās Plūdoņa ielā 18. Presē atrodamā informācija, ka Plūdoņa ielā atradās arī traktieris, restorāns. Telpas šajā ēkā izmantotas arī kā dažādu sarīkojumu vieta – Latvijas valsts pašvaldības biedrības Bauskas nodaļas sapulcēm, Latviešu Veco strēlnieku biedrības pasākumiem, citu organizāciju un biedrību pasākumiem. Minētais bizness gan nav bijis sekmīgs, jo 1935. gadā restorāna darbība Krauzes vadībā tiek pārtraukta un aprīkojums izpārdots¹³. Arī P. Krauzes dibinātais klubs “Vienība” 1936. gadā savu darbību turpinājis citās telpās – Aizsargu (tagad Kalna) ielā 14.¹⁴

Ēkā bijuši arī dzīvokļi. Tā, 1931. gadā te dzīvojis kāds Juris Arveds Niedra; no vismaz 1934. gada līdz 1939. gadā strādājis un, domājams, arī dzīvojis drēbnieks Jēkabs Pūpols. Iespējams, ka viņa darbnīca atradusies 19. gadsimtā piebūvētajā ēkas mūra daļā. 1940. gadā šajā ēkā strādājusi zobārste Šeina Abramsona un te dzīvojos kāds B. Perlmanis, viņiem bijis telefons.¹⁵

1940. gadā (pirmajā padomju varas gadā) ēkā nacionalizēta un pārgājusi Bauskas pašvaldības īpašumā.¹⁶

Saskaņā ar iedzīvotāju sniegtajām ziņām pēc Otrā pasaules kara mājā atradies Bauskas vidusskolas internāts, bet kopš 1953. gada – dzīvokļi (presē minēts, ka tie izbūvēti vidusskolas skolotājiem).

Līdz 1949. gada deportācijai mājā dzīvojusi Brīvības cīņu dalībnieka, Bauskas pagasta vecākā (no 1938. gada), Bauskas pagasta tiesas locekļa, Bauskas lauksaimniecības valdes biedrības locekļa Pauļa Beķera (1901–?) ģimene.

Pēc iedzīvotāju liecībām padomju laikā te dzīvojuši Dora un Jēkabs Mucenieki; viņu meita Elza Muceniece (1918–1980), laulībā Veņislava, un viņas 3 bērni, kā arī virkne izcilu un Bauskai nozīmīgu cilvēku – mūziķis, Bauskas 1. vidusskolas mūzikas skolotājs un kordiriģents Kārlis Hammers (1913–2000), Bauskas 1. vidusskolas matemātikas skolotāja Līvija Hammere (1938–2019) un ilggadējā vēstures skolotāja Zina Baļčūne (1931–2020). Pētniecības laikā mājā bija 9 dzīvokļi, no tiem – 8 privatizēt, viens – pašvaldības.

draudzes 1892.–1900. gada jūlijā dzimušo un kristīto reģistrs.

¹² Ugunsdzēsējs, Nr.4–5 (01.04.1932.)

¹³ Bauskas Vēstnesis, Nr.19 (10.05.1935.)

¹⁴ Bauskas Vēstnesis, Nr.6 (07.02.1936.)

¹⁵ Latvijas 1940. gada telefona abonentu saraksts. Rīga: Pasta un telegrāfa departaments, 1940, 640. sleja.

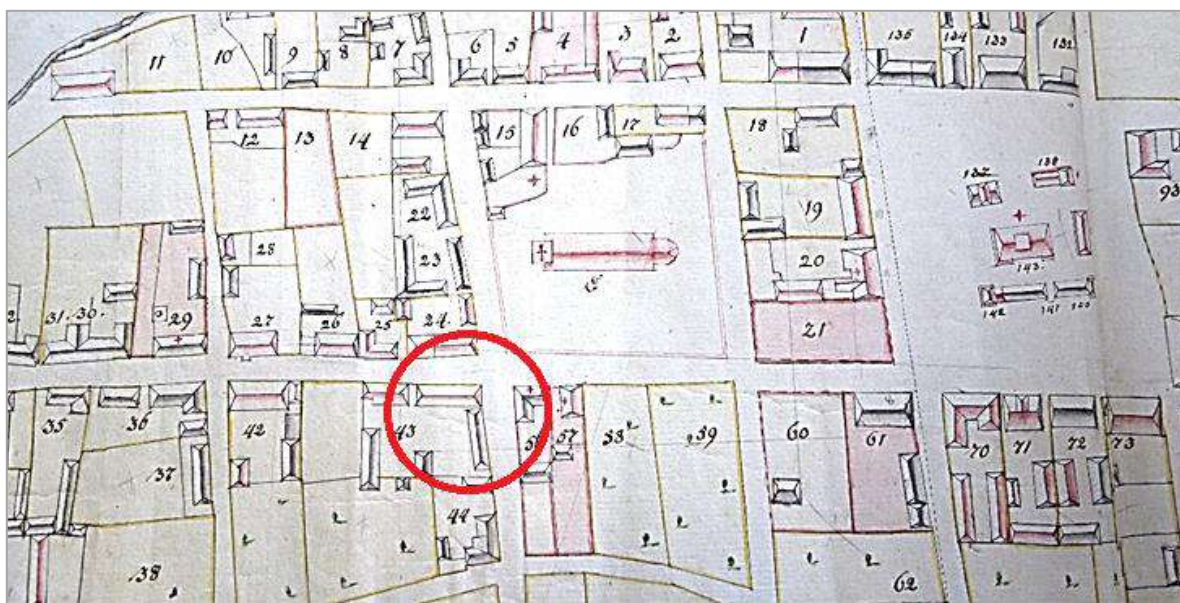
¹⁶ *Ведомости Президиума Верховного Совета ЛССР* = LPSP AP Prezīdija Ziņotājs, 1940.10.19.

Ziņas pār ēkas būvvesturi

Publicētajos materiālos konkrēts ēkas celšanas gads nav atrodams, tāpēc, lai precizētu tās uzbūvēšanas laiku un, iespējams, arī ēkas īpašnieku, būtu nepieciešams veikt padziļinātas arhīvu materiālu studijas, kādas inventarizācijas ietvaros nav paredzētas.

Jau 18. gadsimta beigās šajā vietā bijusi koka ēka. To apliecina 1797. gadā Bauskas apriņķa mērnika Heinriha Johana Krāmera zīmētais Bauskas pilsētas plāns, kurā redzams, ka jau tolaik uz plašā gruntsgabala Nr. 43 atradušās vairākas būves, tai skaitā pētāmā ēka.

Spriežot pēc marķējuma plānā, abām celtnēm, orientētām pret tagadējo Plūdoņa ielu, bijuši dakstiņu jumti.

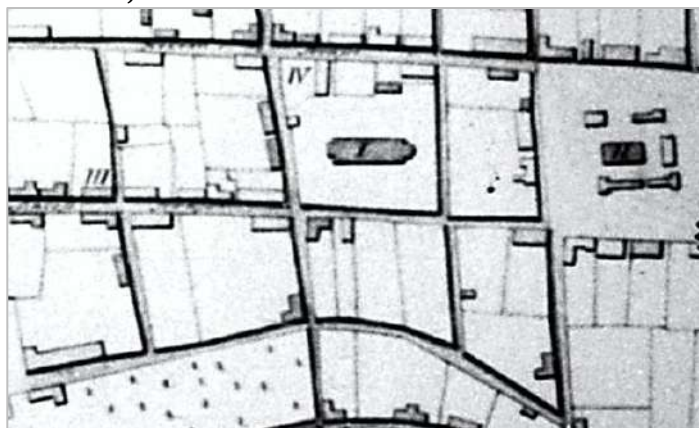

5. attēls.

Heinriha Johana Krāmera 1797. gadā zīmētais Bauskas pilsētas plāns, fragments.

LVVA, 1679. fonds, 156. apraksts, 111. lieta.

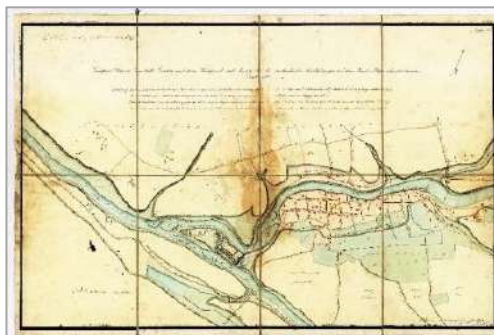
1813. gada plānā uz gruntsgabala iezīmēta tikai viena ēka, kas atrodas pētāmās ēkas vietā, un tās gabarīti visumā atbilst 1797. gada situācijai.

6., 7. attēls.

Jelgavas apriņķa revidenta A. V. Zērvalda 1813. gadā zīmētais Bauskas pilsētas plāns – kopskats un fragments ar konkrēto gruntsgabalu. *Origināls VVA Sanktpēterburgā, fotokopija no oriģināla RPM ZA.*

Nākamie Bauskas pilsētas plāni, kas tapuši 19. gadsimtā, rāda līdzīgu situāciju. 1836. gada Bauskas plānā attēlots tikai pilsētas ielu tīkls un pašas nozīmīgākas ēkas – pils, baznīca, rātsnams, dzirnavas, savukārt pārējā apbūve nav atspoguļota. Pētāmā ēka iezīmēta 1840. un 1848. gadā izgatavotajos pilsētas plānos. Lai gan šajos plānos gruntsgabalā iekļauto būvju daudzums, salīdzinot ar 1797. gadu, ir mainījies, pētāmās ēkas apjoms palicis iepriekšējais.

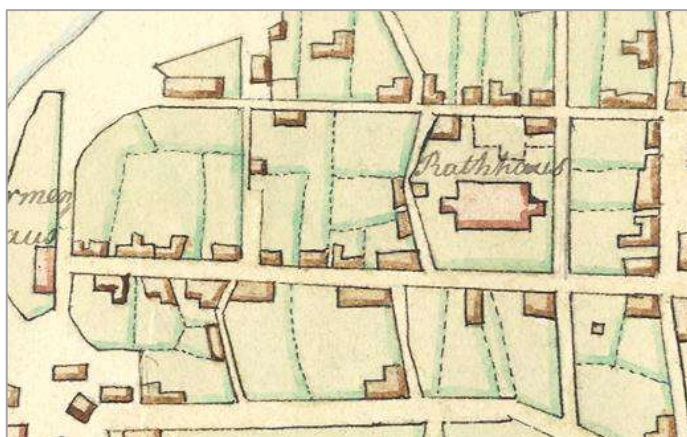

8., 9. attēls. 1840. gada Bauskas pilsētas plāns – kopskats un fragments ar gruntsgabalu.

LVVA, 6828. f., 2. apr., 454. l., 43. lapa

10., 11. attēls. 1848. gada Bauskas pilsētas plāns (kopskats un fragments ar gruntsgabalu). *LNB, RRGN, inv. Nr. R Kt L-2/63*

Spriežot pēc plānam pievienotās eksplikācijas, koka celtne pētāmās ēkas vietā pastāvējusi arī 1882. gadā, un tās gabarīti atbilst iepriekšējos plānos redzamajai situācijai. Tomēr laika posmā starp 1848. un 1882. gadu, kad tapis pēdējais plāns, apbūve gruntsgabalā izmainījusies – 18. gadsimta koka ēkas D galā uzcelta liela mūra piebūve – ar šaurāko galu orientēta pret Plūdoņa ielu, un vēl kāda koka būve tās galā.

12., 13. attēls.

1882. gada Bauskas plāns un fragments ar konkrēto gruntsgabalu inv. Nr. 159.

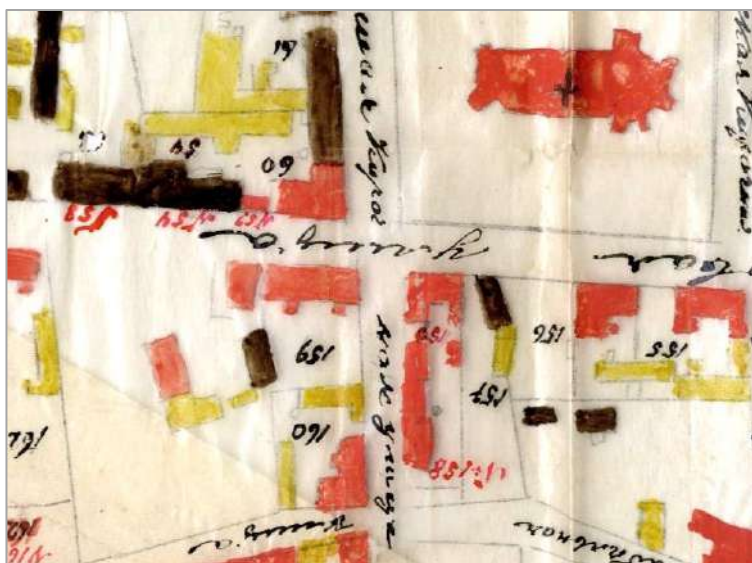
LVVA, 1679. fonds, 156. apraksts, 106. lieta

Saskaņā ar eksplikāciju ar dzeltenu krāsu plānā iekrāsotas koka celtnes, ar sarkano – mūra ēkas.

Uz plašā gruntsgabala Nr. 159 ir bijušas vēl vairākas, iespējams, saimnieciska rakstura koka celtnes, vēl kāda neliela mūra ēka un liels dārzs, kas pleties līdz pat tagadējai Rūpniecības ielai.

1899. gada Bauskas pilsētas plānā koka ēka mūra piebūves galā (virzienā uz DR) vairs nepastāv, pagalmā uzbūvēta vēl kāda koka ēka, bet sarkanais marķējums liecina, ka pret pētāmajai mājai bijis dakstiņu jumts. Jau šajā plānā redzamas arī divas nelielas piebūvītes mājas pagalma pusē, kuras, iespējams, izveidotas, ēku pārplānojot un pielāgojot to vairākiem dzīvokļiem – katram ar savu, atsevišķu ieeju.

14. attēls.

Fragments no 1899. gada Bauskas pilsētas plāna.

LVVA, 544. fonds, 1. apraksts, 7976. lieta, 71a. lp.

Analoga situācija saglabājusies līdz pat 20. gadsimta 50. gadiem, kā tas redzams 1956. gada Bauskas pilsēta topogrāfiskajā plānā.

15. attēls.

Fragments no Bauskas pilsētas
topogrāfijas,

1956. gads. M 1:2000

Topogrāfija pētāmā ēka marķēta ar
diviem šifriem – Ж un КЖ, kā krievu
valodā apzīmēja dzīvojamo ēku un mūra
dzīvojamo ēku. Iezīmēti arī dārzā
augušie koki.

Apkopojot vēsturiskajos plānos redzamo situāciju, var secināt, ka ar garenfasādi pret tagadējo Plūdoņa ielu orientētā koka ēka ir viena no nedaudzajām 18. gadsimta otrajā pusē Bauskā uzceltajām mājām, kas saglabājusies savā sākotnējā vietā un, daļēji, arī apjomā. Tā ir nozīmīga kā ielas fronti un kvartāla stūri veidojoša būve, kura svarīgā ne tikai kā autentisks 18. gadsimta apjoms, bet arī Bauskas vecpilsētas koptēlu un mērogu veidojoša zīme.

16. attēls. Skats no putna
lidojuma uz Bauskas
vecpilsētas daļu – Plūdoņa,
Baznīcas un Rīgas ielas
apbūvi.

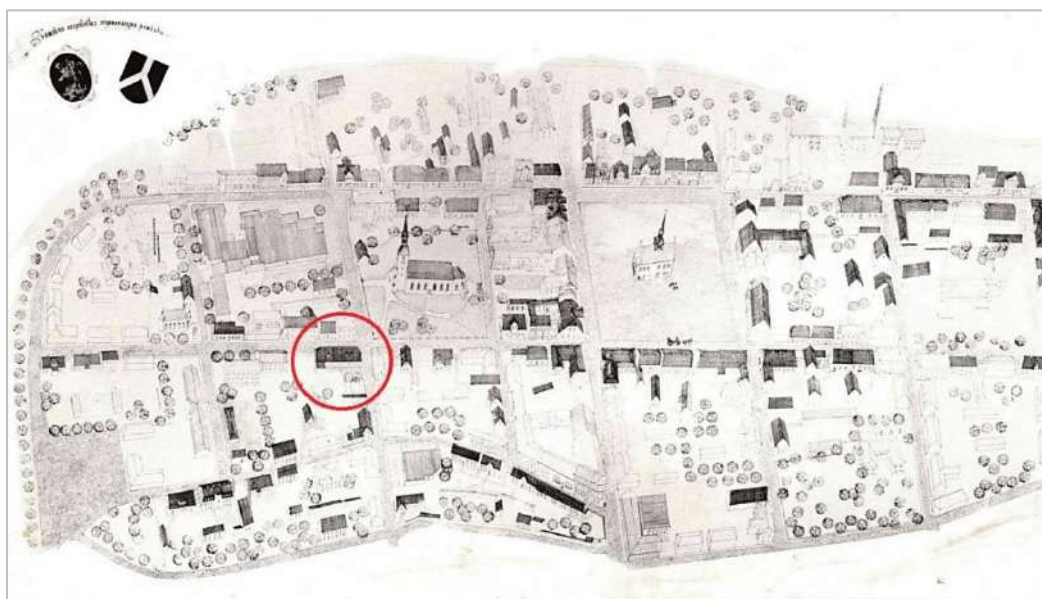
Foto, 2012. gads.

Rundāles pils muzeja speciālisti, apsekojot Bauskas vecpilsētas celtnes, ēku Plūdoņa ielā 18 atzīmējuši kā vienu no septiņām pilsētā saglabātajām 18. gadsimta celtnēm.

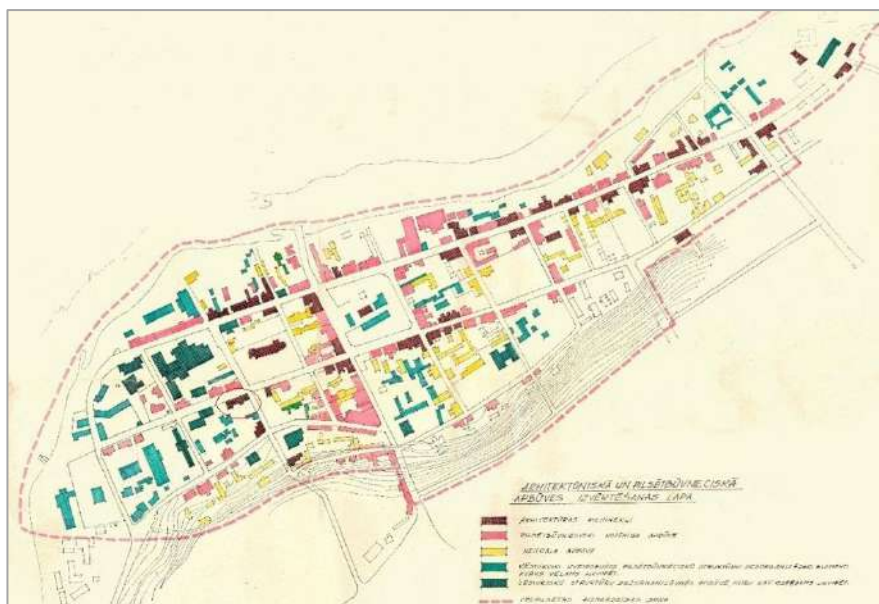
16. attēls. Bauskas vecpilsētas plāns, kurā ar krāsojumu marķēta ēku celtniecības hronoloģija. 1979. gads.
Rundāles pils muzeja zinātniskais arhīvs

1985. gadā arhitektes Ināras Bākules sagatavotajā Bauskas vecpilsētas izpētē un viņas izstrādātajā vecpilsētas reģenerācijas koncepcijā un projektā ēka Plūdoņa ielā 18 marķēta kā pilsētņēmnieciski nozīmīga apbūve. Reģenerācijas priekšlikumā ēkai paredzēts saglabāt 19. gadsimta mūra daļu ēkas DR galā un nojaukt pagalma pusē esošās piebūves. Arhitekta ierosinājusi ēku restaurēt un izvietot tajā kafejnīcu.¹⁷

17. attēls. Ināra Bākule. Bauskas vecpilsētas reģenerācijas rekonstrukcijas skice, 1985. gads.
NKMP, PDC dokumentu fonds

¹⁷ Komunisma Ceļš (Bauska), Nr. 32 (15.03.1986.)

18. attēls.
Bauskas vecpilsētas reģenerācijas plāns ar apbūves izvērtējumu, 1985. gads.
Kā liecina ēkas Plūdoņa ielā 18 marķējums (ēka iekrāsota tumši sarkanā krāsā), tā novērtēta kā arhitektūras piemineklis.
Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, Pieminekļu dokumentācijas centra dokumentu fonds

Arī SIA “AIG” veiktajā Bauskas vecpilsētas inventarizācijas (2013. gads) atskaitē nams Plūdoņa ielā 18 datēts analogi, turklāt, papildus akcentēts, ka tā ir vienīgā ēka pilsētas vēsturiskajā centrā ar barokālu portālu.

1991. gadā ēka bija iekļauta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis – krogs un datēta ar 18. gadsimta beigām.

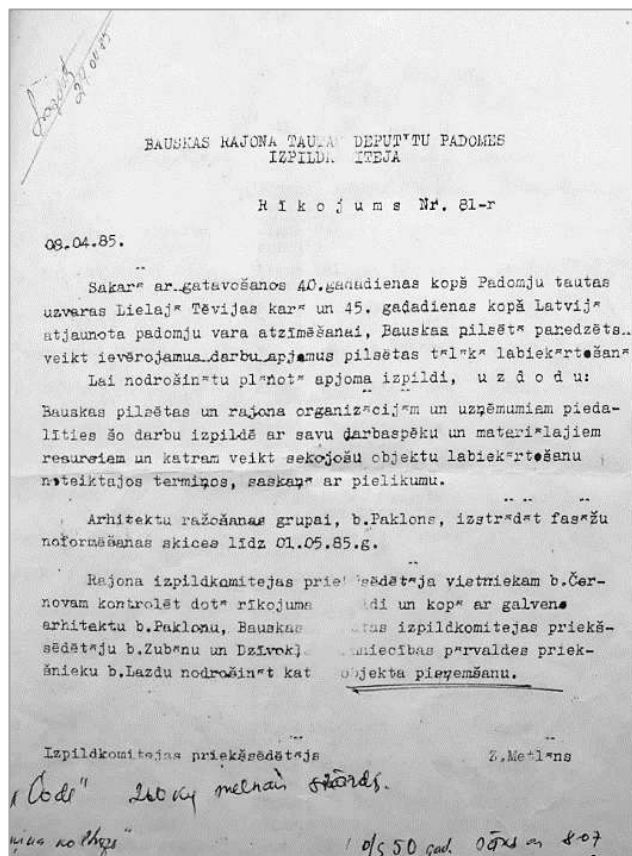
Lai atklātu ēkas senākās būvvēstures faktus un precīzāku būvvēstures hronoloģiju, būtu nepieciešama arhīva dokumentu pētniecība, kuru inventarizācijas formāts neparedz. Ir noskaidrotas ziņas par vairākiem būvniecības pasākumiem, kas notikuši 20. gadsimta gaitā. Šajā laikā pārbūves vai remontu, kuru gaitā būtiski būtu mainīts ēkas apjoms, nav veikti. Apkopojot inventarizācijas laikā iegūto informāciju, ar lielu pārliecību var apgalvots, ka lielāks ēkas remonts noticis 20. gadsimta pirmajā desmitgadē. Tā laikā likvidēts ēkas centrā bijušais manteļskurstenis, telpas pārplānotas, kā arī izmainīta Plūdoņa ielas fasāde, izvietojot tajā lielāku skaitu logu un fasādi sadalošo pilastru. Remonts daļā ēkas veikts arī 1932. gadā, pirms tam, kad tur tika iekārtotas telpa klubam “Vienība”.¹⁸

Visticamāk, ka nopietni remontdarbi (galvenokārt jumta seguma, arī fasāžu) ēkā veikti jau 1944. gada rudenī, pēc tam, kad māja bija cietusi Bauskas aizstāvēšanas kaujās (fasādēs redzami vairāki ložu un šķembu izrautu caurumu vietu lāpījumi), bet kosmētiski remontdarbi arī vēlāk – kad te bija ierīkots internāts Bauskas vidusskolas skolēniem. Māja remontēta arī laikā no 1951. līdz 1953. gadam, kad, internātam pārceļoties uz citām telpām, ēka, visticamāk, tika vēlreiz pārplānota, sadalot to optimāla izmēra dzīvokļos.¹⁹ 1971. gadā vismaz daļā dzīvokļu ievilks centralizētais ūdensvads un kanalizācija. 1985. gadā sakarā ar gatavošanos “40. gadadienai kopš Padomju tautas uzvaras Lielajā Tēvijas karā un 45. gadadienai kopš Latvijā atjaunota padomju vara”, Bauskas rajona Tautas deputātu padomes Izpildu komiteja lēma, ka nepieciešams veikt “ievērojama apjoma darbus” pilsētas labiekārtošanai, savukārt 1986. un 1987. gadā šāds lēmums

¹⁸ Bauskas Avīze, Nr. 13 (08.04.1932.)

¹⁹ Bauskas Darbs, Nr. 130 (01.11.1953.)

pamatots ar "gaidāmo ekskursantu un tūristu apmeklējuma pieaugumu vasaras periodā". Labiekārtošanas īstenošanu uzdots veikt pilsētas un rajona organizācijām, paredzot darbus izpildīt ar savu darbaspēku un materiāliem. Darba uzdevums pamatā tika reducēts uz fasāžu krāsošanu pēc rajona arhitekta 1985. gadā izstrādātām krāsu pasēm. 1987. gadā saskaņā ar Bauskas rajona izpildkomitejas rīkojumu Nr.110 no 06.05.87. plānota fasādes krāsošana ēkai A. Upīša ielā 18. Dokumentos minēts, ka konkrēto darbu jāveic Bauskas Rajona celtniecības iecirknim, kas acīmredzot arī darbus paveic, un ēkas fasādes ieguva savu vēl tagad pastāvošo blāvi zaļo krāsojumu

19. attēls.

Bauskas rajona TDP IK rīkojums Nr.81-r,
08.04.85.

Bauskas būvvaldes arhīvs, bez. inv. Nr.

Inventarizācijas laikā konstatēts, ka pēdējā desmitgadē dzīvokļu īpašnieki gandrīz visos dzīvokļos veikuši remontdarbus sava sadzīves komforta līmeņa paaugstināšana, kā arī dažāda līmeņa kosmētiskos remontus. Bēniņu stāva dzīvokļos, salīdzinot ar 1971. gada inventarizācijas plāniem, nebūtiski mainīts arī atsevišķu telpu plānojums.

Vēsturiski attēli

Kāda mūs interesējošā ēka Plūdoņa ielā 18 izskatījās tūlīt pēc tās uzcelšanas, nav zināms, jo neviens vēsturisks tās attēls – gravīra, zīmējums vai tml. – nav saglabājies. Tomēr ar lielu pārliecību var apgalvot, ka pašreizējās būves koka daļa, kas datējama ar 18. gadsimta otro pusi, līdz mūs dienām būtiski nav mainījusies.

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā ir saglabājusies kāda unikāla nedatēta fotogrāfija (precīzāk – stikla negatīvs), kurā redzams, kāda ēka izskatījās 19. gadsimta nogalē. Foto

negatīva autors ir Oskars Emīls Šmits (1839–1913), un domājams, ka tā tapusi laikā, kad viņš bija Bauskas apriņķa skolu inspektors – periodā starp 1882. un 1890. gadu. Attēlā, kas uzņemts no ZA puses, redzama vienkārša koka ēka uz augstiem virspamatiem, stāvu dakstiņu jumtu, pildrežģa konstrukcijā būvētu jumtgali ar diviem logiem, ar sešās rūtīs dalītiem, ar slēgiem aprīkotiem logiem pirmajā stāvā un ieejas durvīm Plūdoņa ielas fasādē, kuras priekšā redzami 3 pakāpieni. Konkrētais fotoattēls, kurš līdz šim bija atributēts kā kāda ēka Tukumā, saglabājis ļoti nozīmīgu vēsturisku informāciju, jo mājās tajā redzama pirms Plūdoņa ielas fasādes pārveidošanas, un attēlā redzama virkne elementu, kuri līdz mūsu dienām nav saglabājušies – sākotnējie logu rāmji, slēgi, kā arī lielā mantojuma “galva” ēkas jumta vidusdaļā, kura jau Pirmā pasaules kara laika fotogrāfijā vairs nav redzama.

20. attēls.
Ēka
Plūdoņa
ielā 18
Oskars
Emīls Šmits,
19. gs. 80.
gadu foto.
*Latvijas
Nacionālais
vēstures
muzejs,
inv. nr.
CVVM
138649,
neg. Nr.
39715*

Iespējams, šajā pat laikā uzņemta arī otra senākā fotogrāfijā, kurā redzama tagadējā Baznīcas iela skatā no Rūpniecības ielas, kur tālumā, attēla kreisajā daļā redzama pētāmās mājas ZA gala fasāde.

21. attēls. Ēkas
Baznīcas ielā.
Oskars Emīls
Šmits, 19. gs.
80. gadu foto.
*Latvijas
Nacionālais
vēstures muzejs,
inv. nr. CVVM
137451, neg.
Nr. 38517*

Plūdoņa ielas apbūves perspektīvā pētāmā ēka redzama arī kādā Pirmā pasaules kara laikā iespīestā foto pastkartē.

22. attēls. Skats uz Plūdoņa ielu
Foto pastkarte, 1915.–1918. g.
Privātkolekcija

Līdzīgs tagadējās Plūdoņa ielas fotoattēls skatā uz Kalna ielu saglabājies arī no 20. gadsimta 30. gadiem, kurā redzama pētāmās ēkas mūra daļas DR fasādes jumta izbūve un dakstiņu jumta segums. Lai arī fotoattēls attiecībā uz pētāmo māju nesniedz būtiski jaunu informāciju, tas nozīmīgs kā sava laika dokuments un laikmeta situācijas fiksācija. Arī šajā foto redzama gan koka sēta, gan augstie iebraucamie vārti.

23. attēls. Ēkas Plūdoņa ielā.

20. gadsimta 30. gadu foto.

Bauskas muzejs, inv. Nr. BNM 4980

Rundāles pils muzeja zinātniskajā arhīvā saglabāties hronoloģiski nākamais mājas fotoattēls, kas, domājams, uzņemts 20. gadsimta 50. gados.

24. attēls.

Ēka Plūdoņa ielā 18

20. gs. 50. (?) gadu foto

Rundāles pils muzeja

zinātniskais arhīvs

Rundāles pils muzejā glabājas arī ēkas un tās detaļu fotoattēli, kas uzņemti 1979. gadā.

Tajos redzams, ka senā ēkās veidolā notikušas būtiskas izmaiņas – vēsturiskais dakstiņu jumts nomainīts ar viļņotā azbestcimenta loksni. Azbestcimenta loksnes jumtu segumos plaši sāka izmantot 20. gadsimta 60. gadu sākumā, taču precīzāku jumta nomaiņas laiku inventarizācijas ietveros noskaidrot neizdevās.

25. attēls.
Ēka Plūdoņa ielā 18
1979. gada foto
*Rundāles pils muzeja zinātniskais
arhīvs*

26. attēls.
Ēka Plūdoņa
ielā 18
pēc
pārkrāsošanas
1987. gadā.
Privātkolekcijā

Hronoloģiski nākamie fotoattēli uzņemti 1990. gadā, kad foto fiksāciju veikuši tagadējās NKMP (tolaik Valsts kultūras pieminekļu aizsardzība inspekcijas) darbinieki.

27. , 28., 29. attēls.

Ēka Plūdoņa ielā 18. 1990. gada foto
*Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde,
 Pieminēkļu dokumentācijas centra dokumentu
 fonds*

inv. Nr. NKMP_ 7425_9275 lieta

V. Plūdoņa iela 18, Bauska

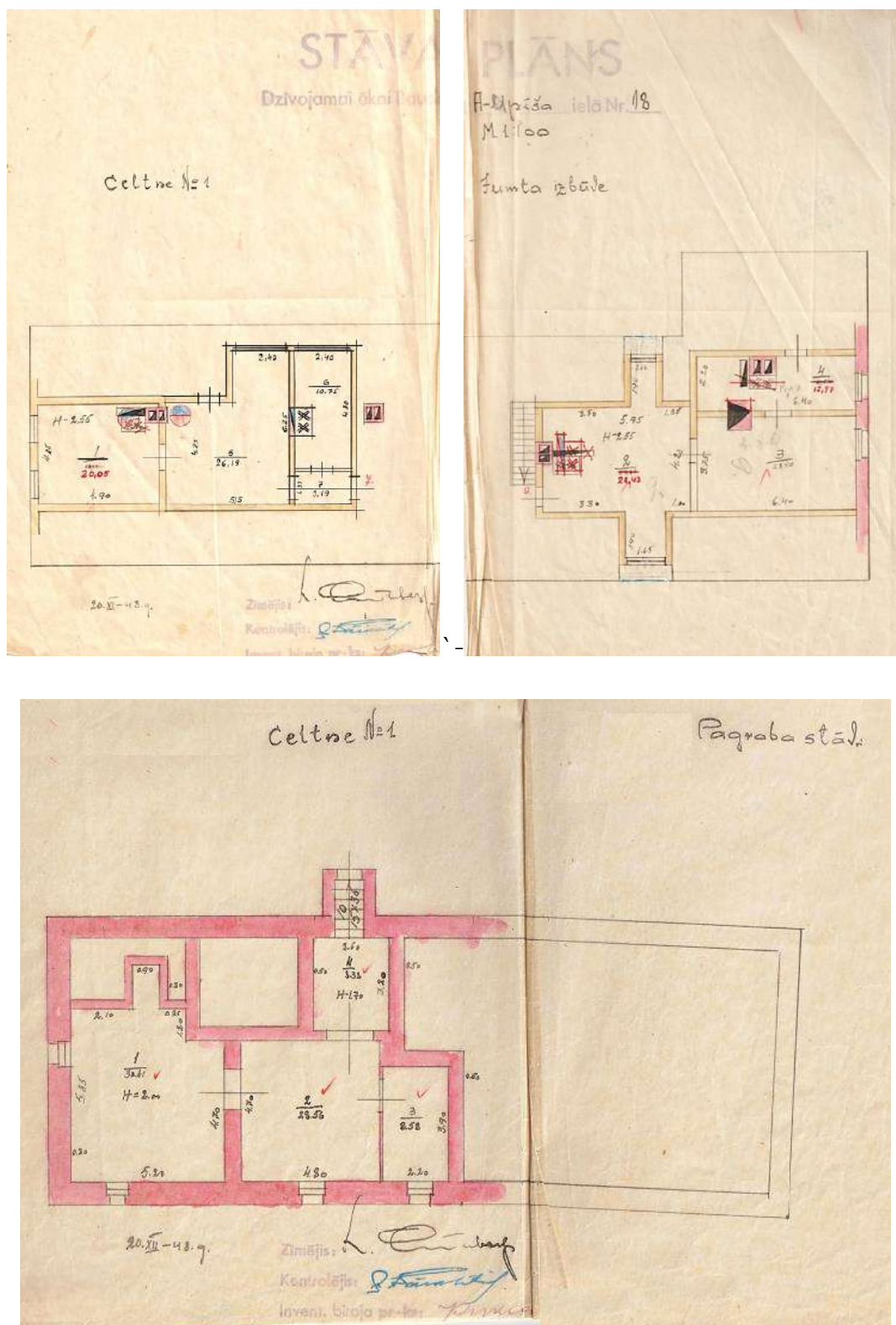
Lai arī šajos attēlos būtiskas izmaiņas ēkas veidolā nav vērojamas (izņemot to, ka laika posmā ēka saskaņā ar Bauskas rajona izpildkomitejas 1987. gada rīkojumu pārkrāsota, un tās jumtgales pildrežģa mūra daļas balsinātas), attēli būtisks kā konkrētā laika ēkas un būvdetaļu stāvokļa fiksācija. Piemēram, 1990. gada fotogrāfijās var redzēt jumta logu LJ_1 ar dalījumu deviņās daļās, kas visticamāk bija tapis 20. gadsimta sākumā.

Nākamie, 2003. gadā uzņemtie fotoattēli rāda, ka daļa 20. gadsimta otrajā pusē uzstādīto koka logu jau tolaik bija nomainīta ar plastikāta pakešlogiem, nomainīts loga rāmis jumta izbūvei pret Plūdoņa ielu vērstajā jumta daļā un zudusi vismaz daļa vēsturisko logu apmaļu.

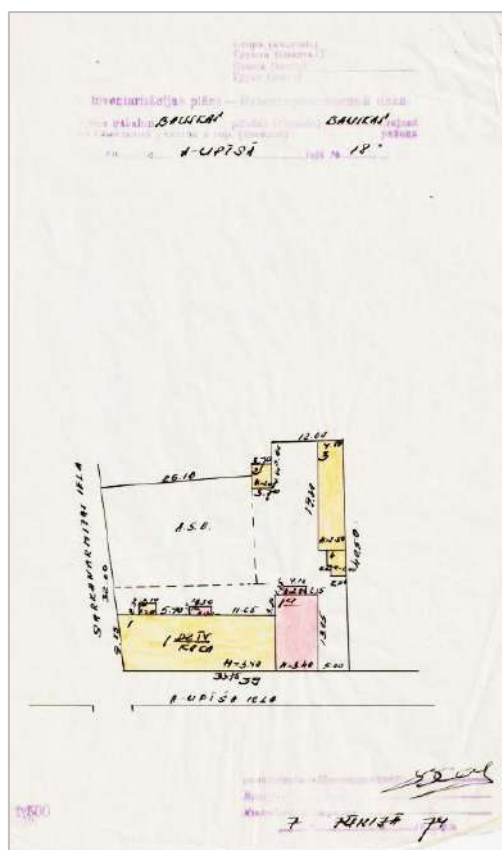

30., 31. attēls.
Ēka Plūdoņa ielā.
2003. gada foto
*Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde,
Pieminēkļu
dokumentācijas centra
dokumentu fonds,*
inv. Nr.
NKMP_7425_9275
lieta
V. Plūdoņa iela 18,
Bauska

Ēkas plānus, kas raksturotu tās sākotnējo iekštelpu situāciju, inventarizācijas laikā nav izdevies iegūt. Visticamāk, tādi nav saglabājušies. Nepublicēto (arhīva) materiālu izpēte, kā arī visaptveroša māja izpēte (sienu apdares un konstrukciju zondāžas), kādu varētu veikt, piemēram, ēkas kapitāla remonta vai restaurācijas apstākļos, varētu dot precīzākas atbildes gan par ēkas plānojumu 18. gadsimtā, gan situāciju pēc 20. gadsimta sākuma remonta, bet inventarizācijas ietvaros šādus darbus veikt nav iespējams. Senākie zināmie un šobrīd pieejamie ēkas plāni izgatavoti 1948. gadā. 1974. gada izgatavots ēkas inventarizācijas plāns. Tehniskās inventarizācijas lietai pievienots ēkas novietojums gruntsgabālā (situācijas plāns), kā arī pagraba, stāva un jumta dzīvokļu plāni.

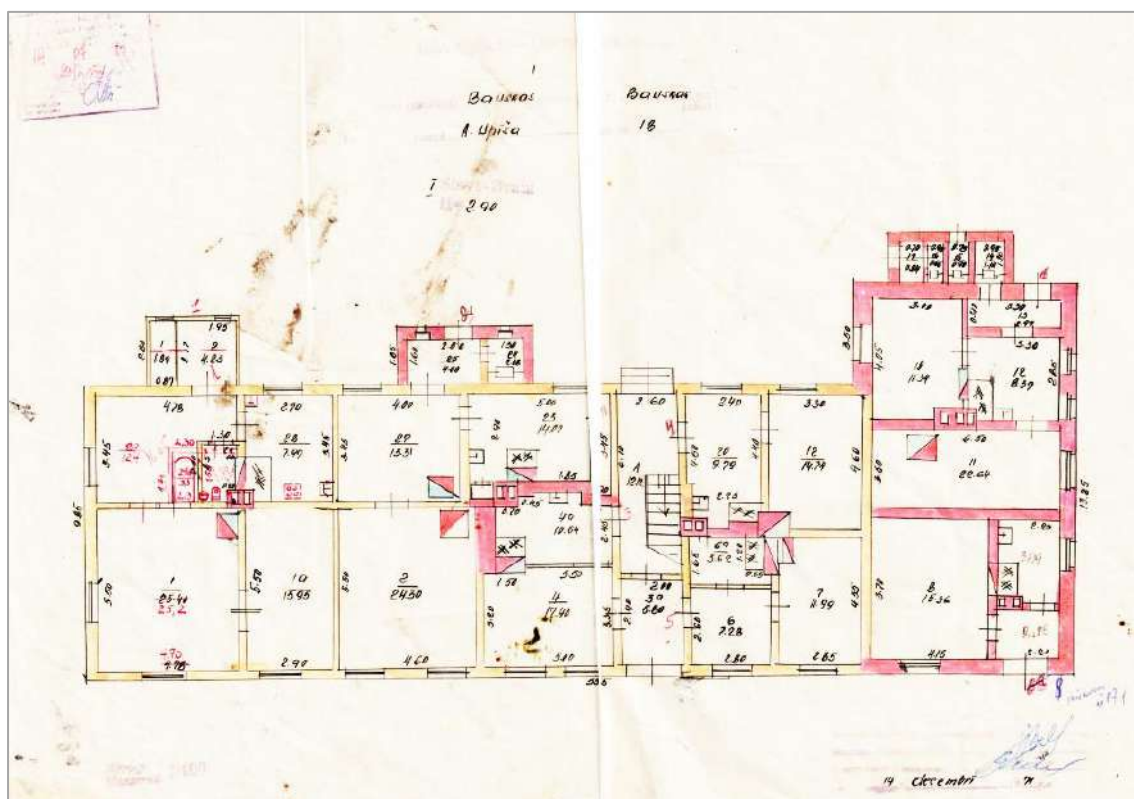
32., 33. attēls.
Ēkas pagraba un bēniņu stāva plāni.
Ēkas inventarizācijas lieta, 1948. gads.
Lieta glabājas pie mājas vecākā.

34., 35. attēls.

Ēkas novietojums grunts gabalā
un pirmā stāva plāns.

Ēkas inventarizācijas lieta, 1974. gads.
Lieta glabājas pie mājas vecāka.

Apjoms, konstrukcijas, fasādes

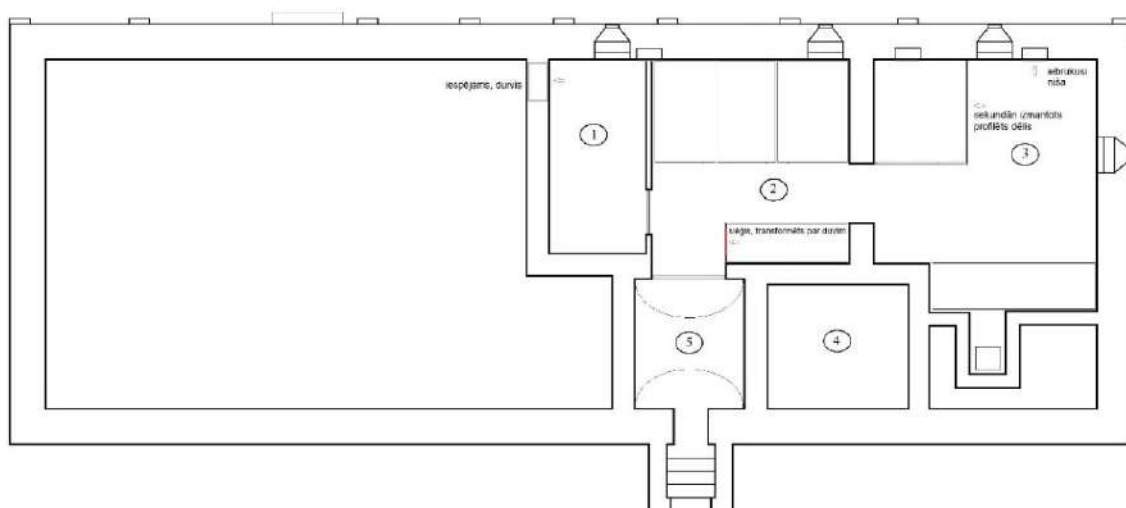

36., 37. attēls.

Skats uz ēku Plūdoņa iela 18 vecpilsētas apbūves kontekstā

Pašreizējais ēkas Plūdoņa ielā 18 apjoms tapis divu celtniecības etapu rezultātā un līdz mūsdienām nonācis veidolā, kāds tas izveidojies 19. gadsimta otrajā pusē (līdz 1882. gadam). Tā ir izstiepta taisnstūra formas vienkārša koka guļšķautņu celtnē ar ķieģeļu piebūvi D galā, segta ar stāvu divslīpju jumtu ar pusšļauptu, pildrežģa tehnikā būvētu zelmini un apdzīvojamām telpām abos jumta stāva galos. Ēka celta uz dolomīta-ķieģeļu mūra pamatiem, un zem daļas no tās izbūvēti pagrabi. Ēka ar garāko fasādi orientēta pret Plūdoņa ielu. Pamati un ēkas mūra piebūve jau sākotnēji apmesta ar kaļķa-grants javu, koka ārsienas segtas ar krāsotiem apšuvuma dēļiem.

Pamati, pagrabs

38. attēls.

Ēkas pagraba shēma.

Ēkas lentveida pamati mūrēti kaļķu-grants javā no dolomīta radzēm un ķieģeļiem (ķieģeļu izmērs: 27–30 × 12–14 × 7,5–8 cm). Mūrētā ēkas virspamatu daļa (cokols) attiecībā pret ēkas sienām nedaudz izvirzīts uz āru, turklāt vietās, kur fasādē iestrādāti pilastrī, arī virspamatu daļā izmūrēti šķērsgrīzumā taisnstūra formas izvirzījumi. Ēkas cokols apmests ar kaļķa-grants apmetumu, kas stipri bojāts un robusti labots ar cementa javu.

Salīdzinot esošo situāciju ar vēsturiskiem fotoattēliem, labi redzams, ka ielas līmenis šobrīd ir par vismaz 20 cm augstāks, nekā 20. gadsimta sākumā, kas būtiski iespaidojis ēkas izskatu. Daļai no sākotnēji augstajiem virspamatiem nonākot zem trotuāra līmeņa (to labi uzrāda fakts, ka kāpnītēm galvenās ieejas priekšā “pazudis” apakšējais pakāpiens), ēka tagad vizuāli šķiet “iegrimusi” zemē. Ja perspektīvā tiek paredzēts remontēt Plūdoņa ielas segumu, būtu nepieciešams izvērtēt iespēju pazemināt ielas līmeni, visādā gadījumā to vismaz nepaaugstināt. Piemēram, viens no pirmajiem Kuldīgas vecpilsētas renovācijas pasākumiem bija ielu seguma atgriešanas tādā līmenī, kāds tas bija 20. gs. pirmajā pusē, kas devis ļoti pamanāmu rezultātu vecpilsētas kopējā veidolā. Jāatceras, ka paaugstinot ielu līmeni, neglābjami tiek aizbūvēti arī pagrabu logi, zaudējot to dabīgas ventilēšanas iespēju un veicinot koka konstrukciju (īpaši pagraba pārsegumu) strauju trupēšanu.

39. attēls.

Ieeja ēkas pagrabā mājas dārza pusē.

40. attēls.

Ieeja ēkas pagrabā mājas dārza pusē ar atvērtu lūku.

Zem ēkas daļas tās A pusē jau sākotnēji izbūvēts pagrabs, kurā ved ārpus mājas gabarītiem “iznesta” ieeja mājas iekšpagalma, resp., D pusē. Ieeju veido slīpi izbūvēta lūka, kuru sedz ar cinkotu skārdu klātas divviru vērtnes, kā arī no ķieģeļiem (ķieģeļu izmēri $27 \times 12,5 \times 8$ cm; $30 \times 14 \times 8$ cm) mūrētas sānu atbalsta sienas un pakāpieni.

20. gadsimtā, paaugstinot apkārtējās zemes līmeni, atbalsta sienu augšdaļa paaugstināta, to piebetonējot. Ieeja pagraba plašākajā telpā ved caur telpu (plānā Nr. 5), kuras pārsegums veidots kā ķieģeļu mucas velve. Velvētās telpas Z sienā izbūvēta durvjaila ar koka pārsedzi. Ailas labajā pusē sienā iemūrētas masīvas dzelzs viras.

41. attēls.

Pagraba velvētā daļa un durvjaila tās Z sienā.

Pārējo pagraba telpu pārsegumu veido masīvas Z–D virzienā guldītas aptēstas koka sijas, kuru sānos izkaltajās iegropēs iestrādāti tā sauktās “melnās grīdas” dēļi. Kas atrodas virs šī dēļu klāja, inventarizācijas laikā netika noskaidrots, bet saskaņā ar iedzīvotāju liecībām vismaz daļā telpu zem pirmā stāva grīdas esot smilts slānis. Pārseguma sijas vietām stipri bojājuši koksngrauži (ķirmji). No dzīvokļa Nr. 1 uz pagraba telpu Nr. 3 ved grīdā izbūvēta lūka, kura tur, visticamāk, ierīkota 19. gadsimta nogalē vai 20. gadsimta pirmajā pusē.

42. attēls.

Skats uz ieejas kāpnēm pagrabā tā velvētajā daļā (telpā Nr. 5).

43. attēls.

Pagraba pārseguma sijas.

44. attēls.

Ķirmju bojājumi pagraba sijā.

45. attēls.

Lūka uz pagrabu no dzīvokļa Nr. 1.

Pagraba ārsienās saglabājušies četras logailas, kurās sākotnēji bijuši iestrādāti koka logu rāmji (daļēji saglabājušies). Pagraba mūra sienās saglabājušās arī no sarkaniem ķieģeļiem izmūrētas trīs seklas (apmēram puse no pamatu biezuma) nišas ar biezu dēļu pārsedzi un dēļu plauktiem (viena no nišām iebrukusi). Sākotnēji, spriežot pēc pagraba sienās iemūrētajiem metāla furnitūras elementiem, nišas bijušas aprīkotas ar durvīm.

Tā kā mājas iedzīvotāji pagrabu izmanto pārtikas krājumu un dažādu lietu glabāšanai, detalizēta visa pagraba apsekošana bija apgrūtināta. Neskatoties uz to, izdevās konstatēt, ka telpas Nr. 2 R sienā Z galā iezīmējas ar ķieģeļiem aizmūrēta aila vieta un iestrādāts koka statnis ar melnā metāla cilpu, durvju (?) aizbīdņiem. Visticamāk, ka šajā vietā sākotnēji bijušas durvis uz vēl kādu tagad aizbūvētu pagraba telpu.

Pagrabā, izmantots kā viena pagraba nodalījuma durvis, atrasts sākotnējā mājas pirmā stāva loga slēģis (skat. nodaļā LOGI), bet citā vietā – masīvs profilēts dēlis, kas, iespējams, sākotnēji kalpojis kā kādas aila apmale.

46. attēls.
Pagraba ventilācijas lūkas kārbā.

47. attēls.
Niša pagraba sienā. Attēlā redzams, ka starpsienas veidošanai pagrabā izmantota kādu pildīņu durvju vērtne.

Fasādes

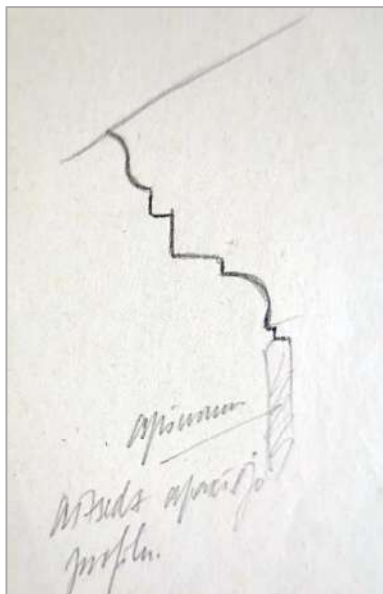
48. attēls.
Ēka Plūdoņa ielā 18
Kopskats uz DR.

Galvenajā, pret Plūdoņa ielu vērstajā **Z fasādē** ir 9 logailas (vairāk sadaļā “Logi”) un divas asimetriski izvietotas durvis (vairāk sadaļā “Durvis”). Jumta stāvā ir neliela, ar divslīpju jumtiņu segta izbūve (lukarna) ar vienu logu.

Fasādes apdares galvenās detaļas ir bagātīgi profilēta sākotnējā dzega, kas celtnes koka daļā saglabājusies no ēkas uzcelšanas laika un vēlāk atkārtota 19. gadsimta otrās trešdaļas mūra piebūvē; horizontāli likti profilēti dažāda platuma (vidēji 19 cm) fasādes apdares dēļi, kā arī vertikāli likti, vienkārši, no profilētiem dēļiem veidoti pilastrī. Svarīga fasādes detaļa ir arī logu apmales un profilētās ārējās palodzes, no kurām sākotnējās nav saglabājušas, bet senākās esošās uzstādītas 19. gadsimta beigās. Būtiska fasādes detaļa sākotnēji bijusi arī tagad zudušie logu slēgi. Fasādes centrālais un nozīmīgākais akcents ir dekoratīvs, ar kokgriezumiem rotāts galveno ieejas durvju portāls. Sākotnēji ēkas fasādes, visticamāk, nebija segtas ar apdares dēļiem, un tās veidoja krāsota statņu-guļšķautņu konstrukcija. Visādā ziņā galveno ieejas durvju daļā redzams, ka tā sākotnējā portāla elementi stiprināti uz sienas plaknes, kura attiecībā pret dēļu segumu ir nedaudz iedziļināts.

49. attēls.
Z fasādes daļa ar portālu, kur redzams, ka
plakne, uz kuras tas būvēts, salīdzinot ar
dēļiem apšūto daļu, ir nedaudz iedziļināta.

50. attēls.

Ēkas dzegas skice

Rundāles pils muzeja Zinātniskais arhīvs

Pilastri

Kopskaitā ēkas fasādēs ir uzstādīti 11 no dēliem izgatavoti koka pilastri (to vidējais platums – 34 cm), no kuriem viens (Nr. 9) izpildīti stūra versijā (resp., uzstrādāts vienlaikus divās fasādēs). Lielāka daļa pilastru sedz vertikālu, sienas konstrukcijā iestrādātus un nedaudz virs pārējā sienas līmeņa paceltus statņus (plānā Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11), bet divi (Nr. 6 un 7) veidoti kā ar mājas sienu konstrukciju nesaistīti dekoratīvi elementi. Šo pilastru novietojums pret cokola daļā veidotajiem mūra izvirzījumiem ir asimetrisks, kas liek domāt, ka tie uzstādīt jau pēc kādas pārbūves.

Visi pilastri vizuāli līdzīgi; nelielas atšķirības vērojamas tikai detaļās – konstruktīvos statņus sedzošie pilastri izgatavoti ievērojami rūpīgāk, ar profilējumiem, bet divi dekoratīvie – bez detalizētas virsmu apdares.

51. attēls.

Skats uz ēkas A un Z fasādēm pirms pārplānošanas
(Foto pirms 1890. gada)

LNVN, inv. Nr. CVVM 138649

52. attēls.

Skats uz ēkas A un Z fasādēm
20. gs. 50. gados

Rundāles pils muzeja Zinātniskais arhīvs

Visticamāk, ka pilastrī Nr. 6. un Nr. 7. uzstādīti jau pēc ēkas pārplānošanas 19. gadsimta beigās, kad nojaukts mantelškurstenis, un, visticamāk, pārveidots arī telpu plānojums (šos pārveidojumus Plūdoņa ielas fasādē iezīmē 4 logailas sākotnējo 3 ailu vietā.

Šīs pārmaiņas labi nolasāmas, salīdzinot senāko zināmu fotoattēlu (51. attēls) un 20. gadsimta 50. gadu fotogrāfiju (52. attēls).

Dažu pilastru (Nr. 7, 9, 10, 11) augšdaļā saglabājušies no cinkota skārda veidoti skārda lāseņi (jumtiņi), kas izveidoti aizsardzībai no nokrišņiem. Visu pilastru apakšējās daļās vērojami pārlietuma mitruma rezultātā radītie trūpes bojājumi, zudis krāsojums, vietām bojātās daļas izteikti robusti remontētas, pieziežot ar cementu.

53. attēls.

Pilastra augšdaļa, kuru sedz no skārda loksneņiem veidots lāseņis.

54. attēls

Sākotnējā pilastra ar profilētām detaļām apakšdaļas fragments.

55. attēls

Pēc pārbūves uzstādītā pilastra apakšdaļas fragments.

56., 57. attēls.

Pilastra apakšdaļas labojums ar cementa javu.

Portāls

Vēsturiski Plūdoņa ielas ZR fasādē galvenā ieeja bijusi īpaši akcentēta. Tās vidū atradās plašas divviru durvis, kuras augšdaļā papildināja ar profilētu šķērsi (oriģinālais nav saglabājies) nodalīts virsgaismas logs, un ietvēra grezns portāls, kuru veidoja abpus durvīm izvietoti plakani pilastrī ar korintiskā ordera kapiteli un profilētu bāzi uz augstas pamatnes, bet augšdaļā noslēdza pilastru balstītas simetriskas volūtas ar nosacītas vāzes formas “slēgakmeni” vidū.

Daļa ieejas mezgla elementu, izgatavoti no masīva ozola, saglabājušies no ēkas celšanas laika – 18. gadsimta trešā ceturkšņa, bet daļa (abas vērtnes, virsgaisma, durvjailas apmale u.c.), nomainīta padomju periodā (visticamāk, ap 1950. gadu) veiktajā mājas pārbūvē. Inventarizācija laikā galvenās ieejas durvis bija no iekšpuses aizbūvētas ar horizontāli liktu, nekrāsotu priedes dēļu klāju (jādomā, tas paveikts ap 1950. gadu), kā rezultātā ne durvju kārbā, ne aillas iekšpuse pilnvērtīgai tās izpētei šobrīd nav pieejama.

Pašreizējās durvju vērtnes ir klasisks padomju perioda produkts – piecos vienādos pildīņos dalīta rāmja-pildīņa konstrukcija, kuras rāmja daļa pa katra pildīņa perimetru profilēta, izmantojot virsfrēzi. Šī paša laika produkts ir arī neizteiksmīgais, četrās vienādās rūtīs dalītais virsgaismas logs, kā arī profilētā durvjailas apmale.

Iespējams, ka aillas izmērs un proporcija vēsturiski varēja būt mazliet atšķirīga, uz ko norāda iezāģējums portāla augšdaļas “slēgakmens” vietā, bez kāda šo apmali nebūtu iespējas te uzstrādāt.

58. attēls.

Ēkas portāls 20. gs. 50. gados.

Rundāles pils muzeja Zinātniskais arhīvs

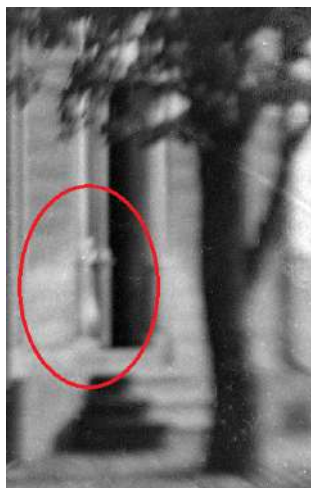

59. attēls.

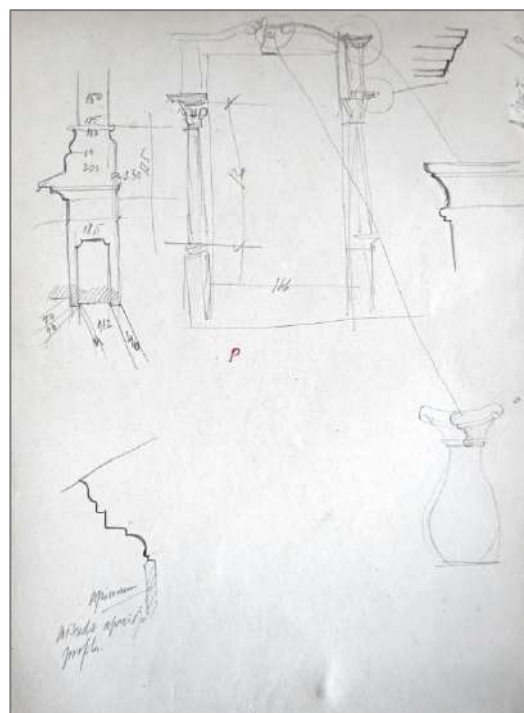
Ēkas portāls inventarizācijas laikā.

Analizējot ēkas senākajā fotoattēlā redzamo ainu, iespējams secināt, ka sākotnēji portālā bijušas no patlaban esošajām atšķirīgas formas pilastru pamatnes – veidotas ar baroka stilam raksturīgu izliekumu, tomēr attēla kvalitāte nav pietiekama, lai veiktu precīzu šīs zudušās detaļas rekonstrukciju.

Portāla detaļas, īpaši profiljoslas virs pamatnēm, kā arī visas pilastru apakšējās daļas ļoti bojātas, vietām ārkārtīgi robusti remontētas ar cementa javu. Portāla kokgriezumu kvalitāti un detalizācijas pakāpi šobrīd liedz nolasīt daudzkārtējie robustie pārkrāsojumi. Neskatoties uz šo konstrukcijas slikto tehnisko stāvokli, gan pilastru gan portāla kopumā ir obligāti saglabājamās un restaurējamas ēkas daļas. Tās ir gan būtiskas konkrētās ēkas sastāvdaļas, gan visas Bauskas vecpilsētas mērogā nozīmīgi arhitektoniski elementi.

60. attēls. Izkadrējums no 19. gs. 80. gadu foto, kurā saskatāmas sākotnējās pilastru pamatnes.

61. attēls.

Portāla un citu fasādes detaļu skices Rundāles pils muzeja zinātniskajā arhīvā.

62., 63., 64. attēls.

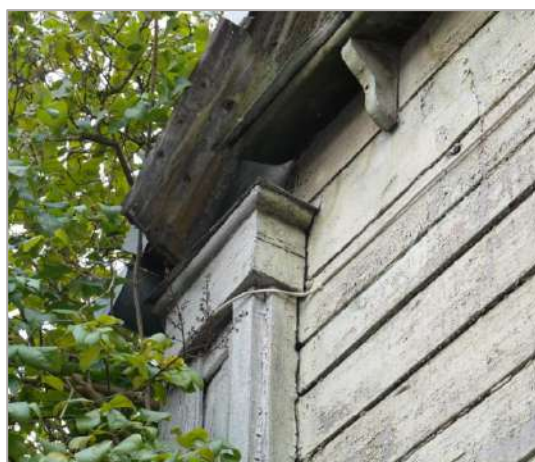
18. gadsimta portāla fragmenti. Attēlos redzams portāla katastrofālais tehniskais stāvoklis.

65. attēls. Ēkas A fasādes kopskats.

Ēkas A fasāde veido celtnes pamatapjoma pirmā stāva gala siena un pildrežģa konstrukcijā būvētā bēniņstāva siena, ko noslēdz dzega zem jumtgailes nošļaupuma.

Fasādes apdari veido gan tie paši elementi, kas Z fasādē – horizontāli likti apšuvuma dēļi un pilastrī –, gan virkne citu elementu. Lai gan arī šeit zuduši gan visi vēsturiskie logi, gan slēgi, šī ēkas daļa uzskatāma par autentiskāko tās fasādi, jo no mājas celšanas laika tajā saglabājusies gan bēniņstāva gala sienas pildrežģa (fahverka) konstrukcija, gan abas pažobeļu ventilācijas lūciņas, gan viena no pagraba logailām, gan ar skārdu iesegtais ūdens dēlis, kas atbalstīts uz, visticamāk, sākotnējām siluetzāģējuma konsolēm.

66., 67. attēls.

Stūra pilastra un lietus dēļa augšdaļas fragments.

Redzams abu elementu augšdaļas iesegums ar skārdu, kā arī viena no lietus dēli balstošajām konsolēm.

Ēkas D fasāde

68. attēls.
Ēkas D fasādes
R daļa.

Ēkas **pagalma (D)** fasādi, līdzīgi kā ielas fasādi, sedz horizontāli likti apdares dēļi. Pagalma pusē ēkas koka daļā ir divas piebūves – 19. gadsimta beigās (pirms 1899. gada) būvēts neapmestu ķieģeļu apjoms (sākotnēji izmantots tualetes vajadzībām, tagad kā dzīvokļa Nr. 2 priekšnams), un koka piebūve, būvēta, visticamāk, 20. gadsimta 30. gados. Piebūvju esamība pagalma pusē fiksēta jau 1899. gada plānā, tomēr plāna mērogs un zīmējuma aptuvenība neļauj noteikt, vai šobrīd esošas piebūves ir tās pašas, kas attēlotas minētajā plānā, un vai tās atrodas precīzi tajās pašās vietās.

69. attēls.

Neapmestu ķieģeļu piebūve ēkas pagalma (D) fasādē.

Koka piebūve celta uz ķieģeļu mūra pamatiem.

70. attēls.

Koka statņu piebūve ēkas pagalma (D) fasādē, klāta ar vertikāli liktiem apdares dēļiem.

Atšķirībā no Z fasādes, ēkas pagalma fasādē nav nekādu dekoratīvu elementu – ne dzegas, ne pilastru. Vēsturiskās logu un durvju apmales zudušas (vēl saskatāmi to nospiedumi), un to vietā, liekot pakešlogus un jaunas durvis, uzstādītas pilnīgi jaunas.

Ēkas R galā celtnē pagarināta, piebūvējot tai perpendikulāri (ar garāko plakni pret koka daļu) novietotu taisnstūra formas ķieģeļu mūra piebūvi, kura pagalma pusē nedaudz platāka par sākotnējo (koka) ēku un klāta ar attiecīgi slīpāku jumtu.

Šī būve apmesta ar kaļķa javas apmetumu, un tai pret pagalma pusi vērstajā fasādē nav nekādu dekoratīvu elementu. Piebūve sākotnēji bijusi krāsota ar kaļķa krāsu.

Inventarizācijas laika mūra apjoms pagalma pusē siltināts ar moderniem materiāliem (putu polistirola plāksnēm?), kuras apmests un krāsotas.

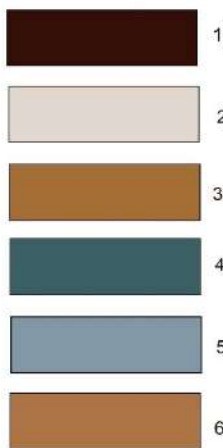
Ēkas R fasāde šobrīd ir viena no mājas gala fasādēm, un to veido mūra piebūves garākā siena – pilnīgi plakana, visā augstumā (līdz nošļauptajai jumtgalei) mūrēta ķieģeļu mūra siena –, kurā bez abos stāvos izbūvētajām logailām nav nekādu citu detaļu.

Fasādi, visticamāk, klāj sākotnējais, piebūves celšanas laika kaļķa apmetums, un tā krāsota. Apmetums bojāts, ar izbirumiem, ar cementa javas “ielāpiem”. Krāsas slānis visā plaknē bojāts. Spriežot pēc vēsturiskiem foto, jumtgalē sākotnēji, iespējams, bijis tikai viens logs.

71. attēls.
Skats uz ēkas R gala fasādi.

Fasāžu krāsojums

Ēkas Plūdoņa ielā 18 fasādes gan vēsturiski, gan šobrīd ir krāsotas. Kopskaitā uz fasādes konstatēti 7 (ieskaitot pašreizējo) krāsojuma slāņi. Uz balķiem, kur stiprināts portāls, pirmais slānis ļoti tumši brūns, iespējams, darvas krāsa ar dzelzs oksīda pigmentu vai ogļu piejaukumu, ko varētu precizēt, veicot krāsas ķīmiskās analīzes.

Pēdējais (tagadējais) ēkas krāsojums ir gaiši zaļganā tonī ar brūni krāsotām logu un durvju apmalēm. Arī mūra daļa krāsota analogi. Visās plaknēs krāsojums lielos laukumos bojāts – kopā ar apmetumu izdrupis, nolobījies, nomazgājies.

Krāsojuma zondāžas veiktas arī pagalma (D) fasādē, 1. dzīvokļa priekšnamā, uz sienas daļas, kura pirms vējtvera iebūves bijusi ārsiena. Uz apšuvuma dēliem konstatēti 5 krāsojumu slāņi, no kuriem pašreizējais gaiši pelēki zaļganais, koši zaļais, un neitrāli pelēkais ir vējtvera iekštelpas krāsojums, bet divi apakšējie varētu būt ēkas ārsienas krāsojuma toni. Ja tiks plānota ēkas fasāžu renovācija, vēlams papildus krāsojuma zondāža fasādes daļās, kurās ir mazāki krāsojumu zudumi.

72. attēls.

Krāsojumu zondāžas laukums dzīvokļa Nr. 1 vējtverī.

8010_Y50R

4020-G90Y

3500-N

S 3040-G

19. gadsimta 80. gadu foto redzams, ka tolaik ēka bija tumši krāsota, ar izteikti gaišām logu apmalēm, slēgiem un durvīm, un balsinātām vai gaiši krāsotām jumtgalēm, kurās skaisti iezīmējās tumši krāsotās pildrežģa konstrukcijas koka daļas. Vēlākie, 20. gadsimta otrajā pusē uzņemtie fotoattēli rāda krāsojumus, kuros fasādes un detaļu tonis būtiski neatšķiras. Veicot krāsojumu zondāžu celtnes portāla daļā, var secināt, ka 18. gadsimtā koka guļškaitņu celtnē bijusi tumši brūna, iespējams, pat melni krāsota ar kaļķa apmetuma toņa virspamatiem, baltu dzegu, nekrādot ozola koka portālu un tādiem pat slēgiem, ar sarkana māla dakstiņu jumtu. Kādas bijušas sākotnējās ārējās palodzes, logu apmales un vērtnes, inventarizācijas laikā neizdevās noteikt (tās nav saglabājušās). Iespējamo logu rāmju krāsojumu būs iespējams precizēt, veicot atrastā loga rāmja apdares zondāžas. Renovējot ēku, koka daļām vēlams atjaunot 18. gadsimta krāsojumu sistēmu, savukārt mūra daļas būtu krāsojamas atšķirīgas – smilšu brūnā tonī (tonis precizējams renovācija laikā no sastatnēm), kāds kā pirmais konstatējams uz ēkas sienas. Inventarizācijas laikā uz fasādes fiksētas arī dažādu padomju laika elementu atliekas –

atkritumu tvertnes rāmis, informācijas plāksnītes pamatne un rūpnieciski ražots karoga turētājs, kas ir liecības par padomju laika materiālo kultūru, bet ēkas veidolu tikai degradē.

73. attēls.
Padomju laika atkritumu tvertnes detaļa uz ēkas Z fasādes.

74. attēls.
Informācijas plāksnītes pamatne uz ēkas Z fasādes.

75. attēls.
Padomju laika karogu turētājs uz ēkas Z fasādes.

Tāpat inventarizācijas laikā nācās konstatēt, ka uz fasādēm šobrīd atrodams liels skaits dažādos laikos vilktu elektrības vadu un citu ietaišu. Plānojot ēkas rekonstrukciju, rekomendēts gan vadus, gan citas ietaises pārvietot atbilstoši noteikumiem, kas formulēti Bauskas novada domes saistošajos noteikumos par Bauskas vecpilsētu.

76. attēls.
Haotisks dažādu vadu, apgaismes ierīču un satelīta šķīvja izkārtojums uz ēkas fasādes.

Ēka šobrīd aprīkota ar padomju laika cinkotā skārda notekrenēm un notekcaurulēm, taču saglabājušies arī daži vēsturiskie notekcauruļu stiprinājumi, kurus būtu vēlams saglabāt.

77. attēls.
20. gs. otrās puses vai 21. gs. sākuma ūdens noteku caurule, kas stiprināta pie sienas ar vecāku melnā metāla skavu.

Jumts un pārseguma konstrukcijas

Ēkas Plūdoņa ielā 18 pamatkorpusu un mūra piebūvi DR galā sedz stāvs divslīpju jumts (mūra piebūves daļā pret pagalmu vērstā jumta slīpne nedaudz lēzenāka, apakšdaļā izvirzās virs sākotnējā jumta līmeņa) ar daļēji nošļautiem galiem, kuru inventarizācijas laikā klāj padomju laikā likts viļņotā “šifera” (azbestcements) lokšņu segums, domājams, ieklāts 1960. gadu sākumā.

Jumta kore, lukarnu, skursteņu pieslēguma vietas, kā arī bojājumu vietas segtas ar cinkotā skārda loksnēm. Pagalma puses jumta lodziņu LJ6 un LJ7 izbūvju sānu plaknes segtas ar skārda un cinkotā skārda loksnēm, no kurām daļa stipri rūsejušas, lukarnas (logi LJ4, LJ5) sānu plaknes segtas ar kvadrātiskām azbestcements loksnēm. Jumta tehniskais stāvoklis ir ļoti slikts, daudzās vietās segums bojāts, tā nomainā ir vitāli nepieciešama.

78. attēls.
Skats uz ēkas jumtu
no A.

Lai arī inventarizācijas laikā bēniņos izdevās atrast tikai vienu daļēji veselu sarkanā māla dakstiņu (izmērs 37×26 cm), vēsturiskie foto apliecina, ka jumta sākotnējais segums bija holandiešu tipa māla dakstiņi. Šie dakstiņi uz ēkas jumta redzami vēl ap 1950. gadu uzņemtajās fotogrāfijās.

79., 80., 81. attēls.
Ēkas bēniņos uzietais
vēsturiskais dakstiņš.

Rundāles pils zinātniskajā arhīvā saglabātā informācija liecina, ka 1979. gadā, kad veikta ēkas apsekošana, tajā atrasti dakstiņi ar marķējumu – diagonāli ievilkts krusts.

Spriežot pēc 20. gadsimta 50. gadu fotoattēls, jumta segums remontēts, domājams, 30. gados, kad gar jumta apakšējo malu un jumta galu nošļauptajā daļā ieklātas skārda loksnes. Par labu tam, ka jumts sākotnēji bijis paredzēts dakstiņu segumam liecina arī pamatīgā jumta konstrukcija, kas veidota ar dubulto taisno krēslu, un ir paredzēta lielai slodzei. Apsekojot jumtu no ēkas iekšpuses (bēniņiem), konstatējams, ka celtnē gandrīz pilnībā saglabājusī sākotnējo jumta konstrukciju. To veido divi taisnie jeb vertikālie jumta krēsli, kad jumta spāres balstās ne vien uz ārsienu mūrlatām, bet papildus balstītas arī uz divu vertikālu statņu rindām ar atgāžņiem, kuras, savukārt, nobalstītas uz siju turētiem, ēkas garsienām paralēli guldiem kopturiem. Taisnā jumta krēsla statņi balstīti tieši uz attiecīgam spāru pārim atbilstošās sijas (resp., bez visām sijām perpendikulāri pāri liktas savienojošas kopnes). Oriģinālās jumta konstrukcijas izgatavotas no aptēstiem balķiem (šķautņiem) un savienojumu vietās marķētas ar iecirstiem romiešu cipariem. Tās savienotas, ietapojojot vienu otrā un nostiprinot savienojuma vietu ar caururbtu koka tapu.

82. attēls.

Ar koka virsmā iecirtumiem romiešu cipariem marķētas (numurētas) jumtas konstrukcijas (atgāžņa) fragments.

83. attēls.

Oriģināla jumta konstrukcijas – statnis ar tajā ietapotiem atgāžņiem.

84. attēls.

Oriģināla jumta konstrukcijas – spāru saišķis jumtgalē.

85. attēls.

Oriģinālās jumta konstrukcijas fragments ar ietapojomu vietām un to saturošām caururbtām koka tapām.

Virš spārēm ar padomju laika naglām naglotas gaterī zāģētas taisnstūra šķēsgriezuma latas ar atšķirīgu izvietojuma soli – 30, 32, 33 cm, kuras šeit uzstrādātas kā pamatne gofrēto šīfera lokšņu stiprināšanai.

86. attēls.

Sekundārs spāru papildus savienojums (spāru pāri netālu no jumta kores savienojošs, ar naglām pie sijām stiprināts dēlis.

Redzams padomju laika latojums azbestcementa šīfera jumta plātņu ieklāšanai.

Ēkas jumta daļā dažādas vietās un divos līmeņos identificētas specifiskas konstrukcijas, un paredzētas pirmā stāva pārseguma siju nestspējas pastiprināšanai – iekarsijas –, kuras, visticamāk, uzstādītas 19. gadsimta beigās – laikā, kad notika ēkas pārplānošana. Viena liela, masīvu koka šķautņu veidota trīsstūra formas kopne iestrādāta ēkas Z puses pažobelē, otra – bēniņu telpas D daļā. Šo konstrukciju sastiprināšanai izmantota melnā metāla stiprinājumi, skrūves un stieņi.

87., 88. attēls.

19. gadsimta beigu iekarsija ēkas bēniņu pažobelē.

89. attēls.

19. gadsimta iekarsija ēkas bēniņos.

Attēlā redzams, ka iekarsija ar metāla atsaitēm fiksēta arī attiecībā pret jumta spārēm.

90. attēls.

No bēniņiem redzamais jumta logu (LJ4, LJ5) izbūves (lukarnas) sānu sienas fragments. Redzams, ka lukarnas sānu siena būvēta no šauriem un salīdzinoši jauniem dēļiem, kas liecina, ka tā tapusi jau kā vēlāka padomju laika konstrukcija.

Būtiska ēkas bēniņu sastāvdaļa ir arī tur izbūvētās sākotnējās pildrežģa konstrukcijas. Daļa no šīm pildrežģa sienām veidota, aizpildot ar ķieģeļu (ķieģeļu izmēri: $30 \times 15 \times ?$ cm) mūrējumu jumta krēsla karkasu, bet daļa – speciāli izbūvētu koka karkasu ēkas garsienām perpendikulāri vērsta virzienā. Daļu šo sienu tagad sedz siltinājums (akmensvate), bet daļa joprojām ir palikušas atsegtas.

91. attēls.

Pildrežģa konstrukcijā veidotas sienas fragments ēkas bēniņos.

Attēla kreisajā pusē redzama atvere, pa kuru iespējams iekļūt attiecīgajā pažobeles daļā.

92. attēls.

Vienu no bēniņu gala dzīvokļiem nodalošā pildrežģa konstrukcijas siena un tās vēsturiskā durvjaila. Priekšplānā ietapojuma vieta, no kuras, veidojot bēniņos nederīgu mantu noliktavu, izlauzts tur savulaik stiprināts elements.

Mājas bēniņstāvā izbūvēti divi dzīvokļi (galos), bet neapdzīvotā vidusdaļa, pažobeles un telpa virs abu dzīvokļu pārseguma tiek izmantota dažādu priekšmetu uzglabāšanai, apgrūtinot arī detalizētu jumta konstrukciju apsekošanu. Konkrētās situācijas (tostarp) bīstamā tehniskā stāvokļa dēļ 19. gadsimta mūra piebūves jumta konstrukcija apsekošanai nebija pieejama.

Logi

Ēkai Plūdoņa ielā 18 pirmā stāva līmenī ir 25 bet jumta stāvā un jumtgalēs – vēl 9 dažāda izmēra un funkcijas logi (logu numerāciju skat. shēmās Nr. 2 un Nr. 3 (67. un 68. lpp.).

Visas logailas lielākoties atrodas savās sākotnējās vietās, taču nevienā nav saglabājušās ne sākotnējās 18. gadsimta otrās puses, ne 19. gadsimta un 20. gs. sākuma logu vērtnes.

Pirmajā stāvā inventarizācijas laikā konstatēti 20. gadsimta otrā pusē un beigās, kā arī jau 21. gadsimtā ražoti 8 dažādu dizainu koka un plastikāta logi.

Bēniņu stāvā pieciem logiem ir plastikāta logu vērtnes, trīs logi ir ar divviru padomju laika koka vērtņēm, bet viens logs saglabājies no 20. gadsimta 30. gadiem (?).

Pagraba lūkām ir koka vērtnes bez stiklojuma.

93. attēls.

Ēkas Plūdoņa ielā 18 pirmā stāva logi un to numerācija.

Logs L1

Logs L2

Logs L3

Logs L4

Logs L5

Logs L6

Logs L7

Logs L8

Logs L9

Logs L10

Logs L11

Logs L12, L13

Logs L14

Logs L15

Logs L16, L17

Logs L18

Logs L19

Logs L20

Logs L21

Logs L22

Logs L23

Logs L24

Logs L25

94. attēls. Ēkas Plūdoņa ielā 18 jumta stāva logi un to numerācija.

Logs LJ1

Logs LJ2

Logs LJ3

Logs LJ4

Logs LJ5, Logs LJ6

Logs LJ7

Logs LJ8, Logs LJ9

Nav saglabājusies arī kultūrvēsturiski vērtīga logu furnitūra – viras, vērtņu fiksatori, stūreņi u.c. Inventarizācijas laikā ēkā nav saglabājusies neviena sākotnēja (18. gadsimta otrās puses) loga vērtņu konstrukcija, apdare un aprīkojums. Senākie ēkā saglabājušies logi ir padomju laika trīsdalīgi priedes oderlogi, kas ieeņgoti padomju laika stobrvirās ēkas pirmajā stāvā un viens 6 rūšu divviru lodziņš ar diviem vēdlodziņiem jumta stāvā autentiskajā jumta izbūvē ar sākotnējo dēļu apdari un aprīkota ar uz siluetzāģējuma konsolēm balstītu ūdens dēli, saglabāties no 20. gadsimta 30. gadiem.

Pēdējais logs ir ļoti sliktā tehniskā stāvoklī.

Ēkas pagrabā atrasts viens sākotnējā loga fragments – virsšķērša vērtnes koka rāmis (99. attēla shēmā apzīmēts ar šifru B) bez stikla. Rāmī saglabājusies sākotnējo furnitūra – reljefi ornamentētas un alvotas melnā metāla viras, stūreņi un “spārniņa” tipa loga fiksators. Atradums ir unikāls, jo sniedz informāciju, kas kopā ar vēsturisko foto ļauj saprast, kādas bijušas ēkas sākotnējās 18. gadsimta logu vērtnes un to furnitūra.

95., 96. attēls Ēkas 18. gadsimta loga vērtne ar oriģinālo furnitūru.

97. attēls. 18. gadsimta loga stūrenis.

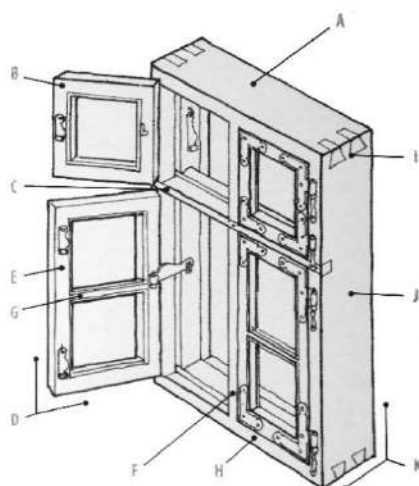

98. attēls. 18. gadsimta loga fiksators.

Minētā informācija ļauj secināt, ka mājas pirmajā stāvā sākotnēji bijuši iebūvēti klasiski groplogi, kuru kārba ar vertikāla statņa un horizontāla šķērša palīdzību bija sadalīta četrās nevienādās daļās. Apakšējās bija iebūvētas divas uz ārpusi veramas vērtnes, katra dalīta divās kvadrātiskās rūtīs, bet augšējās – katrā pa vienas rūts vērtnei, kuras varēja izmantot kā vēdlodziņus. Visas vērtnes ievērās loga kārbas ārmalā, kā arī attiecīgi statnī un šķērsī izveidotās gropēs.

GROPLOGA KONSTRUKCIJA AR VIDUSSTATNI UN ŠĶĒRSI

- A Paloda.
- B Virssķērša vērtne.
- C Šķērsis.
- D Vērtne.
- E Vērtes rāmis.
- F Vidusstatnis.
- G Spraislis.
- H Balzums.
- I Dzeģulots savienojums ar atklātu caurlaistu tapu.
- J Aplodas statnis.
- K Aploda.

99. attēls

Groploga ar statni un šķērsi konstruktīvā shēma.

No: Kuldīgas vecpilsētas apbūves noteikumi attēlos. Kuldīga, 2016.

Logu vērtnes sākotnēji bijušas ieeņģotas ar kalējkaltām melnā metāla kāšu virām un fasādes pusē pastiprinātas ar metāla stūreņiem. Daļa stūreņu kombinēta ar kāšu virām (eņģes pusē), bet daļa bija paredzēta tikai logu rāmju stūru papildus nostiprināšanai. Vasarās tika lietotas tikai loga kārbas ārpusē iebūvētās veramās vērtnes, bet aukstajā gadalaikā kārbas iekšējā, pret telpu vērstajā pusē tika ievietota arī otra, neverama vērtne ar līdzīgu dalījumu – saukta par priekšlogu jeb "ziemas logu". Mājas Plūdoņa ielā 18 bēniņos ir saglabājušās vairākas padomju laikā izgatavotas ziemas logu vērtnes. Logi sākotnēji bija krāsoti ar lineļlas krāsu. Lai precizētu iespējamo sākotnējo logu krāsas toni, nepieciešams pārņemt muzeja krājumā pagrabā atrasto autentisko loga vērtni un pēc tās izžūšanas veikt krāsojuma zondāžas.

100. attēls.

Fragments (puse) no ēkas Plūdoņa ielā 18 groploga ar sešām rūtīm (shēmā ailā L3).

Izkadrējums no 20. gs. 50. gados uzņemta foto.

Attēlā var redzēt furnitūru – alvotos 18. gadsimta melnā metāla stūreņus – , kuri 20. gadsimta 50. gados bija saglabājušies uz vienas vēdlodziņa vērtnes. Loga rāmja statnī redzams apaļš caurums, kas apliecina, ka logu noslēgšanai konkrētajā mājā tika izmantoti skrūves tipa slēģu fiksatori.

101., 102. attēls.
Līdzīga 18.
gadsimta logu
furnitūra no
ēkas Bauskā,
Rīgas ielā 20.

Informācija par to, kādi bijuši sākotnējie logi 19. gs. mūra piebūvē, nav saglabājusies.

Apmāles, ārējās palodzes.

Būtiska logu un visas fasādes sastāvdaļa ir arī logu apmales un ārējās palodzes.

Senākas apmales un profilēta ārējā palodze saglabājusies Plūdoņa ielas fasādē logam L3 un tā datējama ar 19. gadsimta otro pusi – laika periodu, kad ēka pagarināta un ieguvusi dēļu apšuvumu. Šeit saglabājusies arī vecākā tipa slēgu kāši. Apmāles logiem L4, L5 un L8 izgatavotas līdzīgas, bet jau vēlākas, pēc ēkas plānojuma maiņas 20. gadsimta sākumā.

103., 104. attēls
Logs Nr. L3 ar 19. gadsimta apmalēm un ārējo palodzi
un 20. gadsimta vidus vērtņēm.

Slēgi

Vismaz daļa ēkas pirmā stāva logu sākotnēji bijuši aprīkoti ar slēgiem. Vecākajā mājas fotoattēlā redzams, ka kāšu virās stiprināti slēgi gan Plūdoņa ielas, gan Baznīcas ielas

fasādē. Slēgi acīmredzot bija aprīkoti ar skrūves tipa aizvēršanas mehānismu. 19. gadsimta beigās vai paša 20. gadsimta sākumā slēgi bijuši gaiši krāsoti.

105. attēls.
Ēka Plūdoņa ielā 18
19. gs. 80. gadu foto
LNVN, inv. Nr. CVVM 138649.
Fotoattēlā redzams, ka ēkas pirmā
stāva logi aprīkoti ar slēgiem.

Šo faktu apstiprina arī virkne līdz mūsu dienām nonākušu detaļu. Slēgu stiprināšanai fasādē izmantoti divi atšķirīga veida kāši, kas saglabājušies Plūdoņa ielas fasādē, iedzīti logu apmalēs: kā vienkāršs iedzītis ar taisnā leņķī atliektu galu un viras ar dekoratīvu noslēgumu.

106. attēls.

Slēga viras kāsis, stiprināts uz loga L3 apmales.

107. attēls.

Slēga viras kāsis, stiprināts uz loga L4 apmales.

Uz Z un A fasādēm saglabājušies kopskaitā 6 trīs dažādu veidu oriģinālie slēgu fiksatori fiksēšanai atvērtā stāvoklī – gan veseli, gan bojāti (tikai to sienā iedzītā daļa).

108. attēls.
Slēga fiksators pie loga L9.

109. attēls.
Slēga fiksators pie loga L10.

110. attēls.
Slēga fiksators pie loga L1.

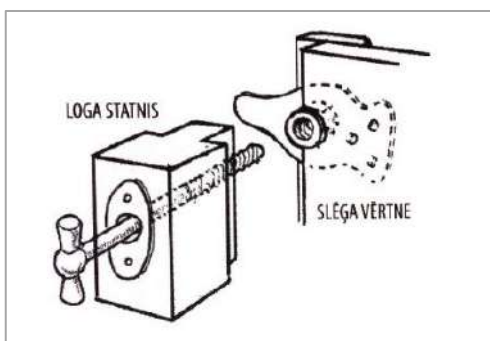
Pagalma pusē slēgu fiksatori vai to vietas netika konstatētas, un jādomā, ka te tādi nav bijuši. Saglabājusies arī viena oriģinālā slēga vērtne. Tās konstruktīvā uzbūve – taisnajā sadurē savienotu dēļu slēgis ar šķērsdzītņiem (ar profilētu malu) – raksturīga 18. gadsimta beigām – 19. gadsimta pirmajai pusei. Vērtne atrodas ēkas pagrabā un pielāgota kā durvis vienam no dēļu konstrukcijas pagraba nodalījumiem. Slēga vērtnei saglabājušās arī autentiskās lentveida viras ar dekoratīviem galiem, viena no tām nedaudz bojāta. Tās vidusdaļā saglabājusies noapaļots iegriezums vietā, kur to šķērsojusi fiksatora skrūve. Slēgi, līdzīgi kā sākotnējais ieejas portāls, iespējams, izgatavoti no ozola dēļiem. Vērtnes izmērs: $150 \times 54,5$ cm, biezums 2,5 cm, iezdzītņa izmērs: $48 \times 7,5$ cm.

Lai precizētu slēgu sākotnējo krāsojumu, nepieciešams šo vienīgo saglabājušos slēga vērti pārņemt Bauskas muzeja krājumā un un pēc izžūšanas veikt tās materiāla un apdares izpēti.

111., 112. attēls.

Pagrabā uzietā slēga vērtne, kura tagad pilda durvju vērtnes funkciju, un tās fragments ar iegriezumu loga slēgu fiksatora skrūves vietā.

113. attēls.

Skrūves tipa slēgu fiksatora shēma.

No: *Kuldīgas vecpilsētas apbūves noteikumi attēlos. Kuldīga, 2016.*

114. attēls.

Viena no sākotnējās slēga vērtnes oriģinālajām virām.

115. attēls.

Otra oriģinālā sākotnējā slēga vērtnes vira.

Durvis

Ārdurvis

Inventarizācijas laikā konstatēts, ka ēkā nav saglabājušās nevienas sākotnējās ārdurvis. Galvenās ieejas durvju vērtnes, visticamāk, tapušas 20. gadsimta 50. gados. Tā kā tās aizbūvēts, kādas viras tām izmantotas, noskaidrot nav iespējams. Iespējams, ka tās ieeņģotas, izmantojot senāku furnitūru, jo arī durvju rokturis un nasegplāksne uz vienas no vērtņēm saglabājusies no 20. gadsimta 30. gadiem. Durvju apmales detalizētais profils raksturīgs 19. gadsimta otrās puses apmalēm, taču tikai pēc šīs pazīmes apmali datēt nav iespējams.

116. attēls. Skats uz ēkas galvenajām ārdurvīm D2 pret Plūdoņa ielu vērstajā fasādē.

117. attēls. Skats uz ārdurvīm D1 ēkas Plūdoņa ielas fasādē.

118. attēls. Skats uz aizmūrēto ārdurvju ailu ēkas DR fasādē.

Otras R fasādes durvju vērtnes ir mūsdienu metāla durvis, kuras iebūvētas, samazinot vēsturisko durvjailu. 20. gadsimta fotoattēli ļauj secināt, ka aila samazināta laika posmā starp 1950. un 1990. gadu, un 1990. gada fotoattēlā redzamā vērtne izgatavota ne agrāk kā 20. gadsimta 60. gadiem. Tā atradusies šajā vietā vēl 2003. gadā.

Kādas izskatījās vērtnes, kas bija uzstādītas mūra piebūves uzcelšanas laikā, noskaidrot neizdevās.

Inventarizācijā konstatēts, ka ārdurvju aila bijusi arī ēkas R fasādē, kur tagad aizmūrēta.

Ēkas pagalma D fasādē ir centrālās ieejas durvis ar virsgaismu.

20. gadsimta 60. gadu fotoattēlā redzams, ka vēsturiski šeit bijušas vienkāršas, uz iekšu veramas, vertikāli orientētu dēļu durvis, ieeņģotas kāšu virās, ar virsgaismu, kuru nodalīja profilēts šķērsis. Ne minētās durvis, ne to apmales līdz mūsu dienām nav saglabājušās. Inventarizācija laikā te esošās vērtnes ar dalījumu sešos pildīņos izgatavotas padomju laikā.

119. attēls. Skats uz pagalma ārdurvīm D5

120. attēls. Skats uz mājas vēsturiskajām pagalma puses ārdurvīm D5. 20. gs. 60. gadu foto.

Ārdurvis, kuras uzstādītas trīs piebūvēs – ķieģeļu (dzīvoklis Nr. 2), koka (dzīvoklis Nr. 1) un dzīvoklim Nr. 6 – ir jaunas, un tām nav kultūrvēsturiskas vērtības. Arī nozīmīga ārdurvju furnitūra līdz mūsu dienām nav saglabājusies.

121. attēls.
Skats uz ārdurvīm D3

122. attēls.
Skats uz ārdurvīm D4

123. attēls.
Skats uz ārdurvīm D6

Iekšdurvis

Inventarizācijas laikā konstatēts, ka lielākā daļa šobrīd esošo mājas iekšdurvju izgatavotas 20. gadsimta 60. gados un vēlāk, un tām nav reālas kultūrvēsturiskās vērtības.

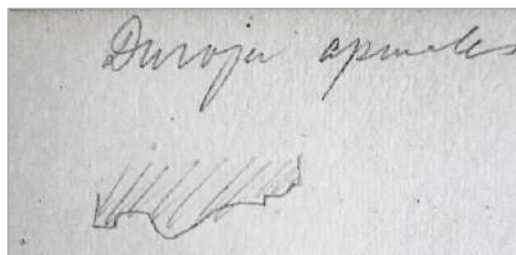
Senākais un vērtīgākais iekšdurvju elements, kas saglabājies līdz mūsdienām, ir 18. gadsimta durvju apmales mājas 1. stāva dzīvoklī Nr. 2 (ailā ID1).

124. attēls.
Autentiskā 18. gadsimta durvju apmale
dzīvoklī Nr. 2 (ID 1).

125. attēls. 18. gadsimta durvju apmales fragments
dzīvoklī Nr. 2 (ID 1).

126. attēls. 18. gadsimta durvju apmales dzīvoklī
Nr. 2 (ID 1) skice. *Rundāles pils muzeja arhīvs.*

Vecākās saglabājušās mājas iekšdurvju vērtnes izgatavotas 20. gadsimta 30. gados. Tās saglabājušās dzīvoklī Nr.1, (aila ID2). Analoga dizaina divviru vērtnes bijušas šajā pašā dzīvoklī arī ailā ID 3, bet tās nomainītas 20. gadsimta 50. gadu remontu laikā.

127. attēls. 20. gadsimta 30. gadu iekšdurvju vērtne
dzīvoklī Nr. 1 (ID 2).

128. attēls. Vēlāk, 20. gs. 50. gados nomainītās 20. gs. 30. gadu
divviru iekšdurvju vērtnes (fragments) dzīvoklī Nr. 1 (ID 3).
1952. gada foto. *Fotogrāfija privātā arhīvā.*

Citās kultūrvēsturiski vērtīgu durvju vērtnes, apmales vai furnitūra mājas iekštelpās nav konstatētas.

Iekštelpas

Visās ēkas iekštelpās ir veikts kosmētiskais remonts – gan padomju laikā, gan pēdējās desmitgadēs, tāpēc oriģinālās telpu apdares liecības nav saglabājušas, vai, ja ir, tās iespējams konstatēt tikai veicot plašas zondāžas, kādas inventarizācijas formāts neparedz. Inventarizācijas laikā būtiska informācija par kultūrvēsturiski nozīmīgu ēkas iekštelpu apdari – sienu, griestu krāsojumiem vai tapetēm – nav iegūta.

Vienīgā vieta, kur kaut daļēji redzams kaut kas no sākotnējā pārseguma – tā sauktajiem “trinīša” dēļu griestiem virs atklāti demonstrētām sijām –, ir kāpņu telpa ar izeju no pagalma puses, kur trinīša dēļus starp sijām šobrīd klāj jaunākos laikos ieklāta ģipškartona plāksnes.

Pēc mājas iedzīvotāju liecībām griesti to vēsturiskajā veidolā – ar atsegtu siju balstītu, trinītī liktu dēļu klāju – atsevišķās telpās bijuši vēl 20. gadsimta vidū.

129. attēls.
Trinīša griestu seguma piemērs
ēkā Liepājā, Kungu ielā 24.

130., 131. attēls

Uz atklāti demonstrētām sijām klāti “trinīša” griesti ēkas Plūdoņa ielā 18 kāpņu telpā.

Attēlos redzams, ka dēļus starp sijām sedz mūsdienās iebūvētas ģipškartona plātnes.

Attēlā labajā pusē redzama arī vēsturiskās sijas pastiprinājuma vieta ar abos sānos pieskrūvētām plankām.

Kāpnes

Senākā un nozīmīgākā ēkas vēsturiskā konstrukcija tās iekšienē ir koka konstrukcijas kāpnes, kuras, visticamāk, būvētas 18. gadsimtā. Kāpnes raksturo sānu vaigos iestrādāti masīvi pakāpieni ar pretpakāpieniem, gar kāpņu malām ierīkotas margas ar slaidām, profilēti virpotām balustrveida dokām (dokas tikai A puses margām), margu augšdaļā

stiprinātiem profilētiem paroceņiem un abos kāpņu galos izbūvētiem barokālu volūtu veidotiem margu balstiem.

Kāpnes ir nozīmīgs un mājas būvvēsturi raksturojošs interjera elements, kas, veicot ēkas remonta darbus, obligāti saglabājams un restaurējams.

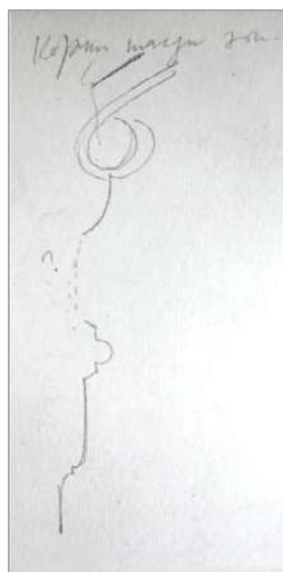
132. attēls.
Kāpņu paroceņa
balsts ēkas pirmajā
stāvā.

133. attēls.
Kāpņu paroceņa
balsts bēniņu stāva
līmenī.

134. attēls.
Kāpņu margu
virpotās dokas.

135. attēls.
Kāpņu paroceņa
1. stāva balsta skice.
*Rundāles pils muzeja
Zinātniskai arhīvs*

136. attēls.
Profilēta paroceņa fragments, visticamāk,
izgatavots 20. gadsimta 50. gados pēc oriģinālā
paroceņa parauga.

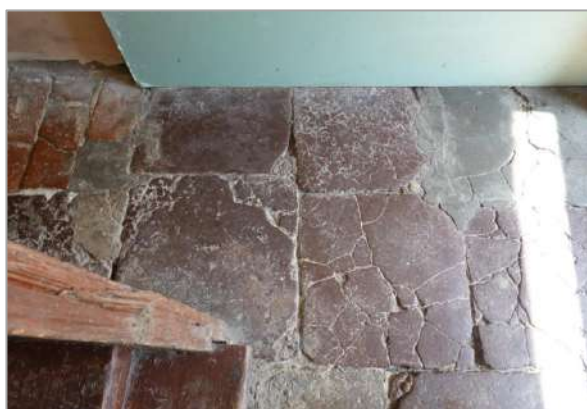

137. attēls.
Profilētie kāpņu pakāpieni ar izstaigātu vidusdaļu.

138. attēls.
Skats uz kāpnēm no bēniņstāva līmeņa.

Grīdas

Kultūrvēsturiski vērtīgs ir arī grīdas segums kāpņu telpas gaitenī, kur to veido gan lielas (izmērs 48×47 cm), gandrīz kvadrātiskas formas izteikti sarkanīgas nokrāsas kaļķakmens flīzes (visticamāk, ieklātas jau sākotnēji, 18. gs. 70. gados), gan ar rokām formēti pilnas masas ķieģeļi (izmērs $29\text{--}30 \times 14\text{--}15$ cm) – grīdas ieseguma materiāls, kas 18.–19. gadsimta ēkās parasti lietoti priekšamos, hallēs, gaitenīšos un dažādās saimnieciska rakstura telpās. Grīdas seguma haotiskais raksturs liek domāt, ka ķieģeļi, visticamāk, grīdā iestrādāti jau vēlāk (visticamāk, 19. gadsimta 1. pusē), iebūvējot to vietās, kur varēja būt bojātas akmens flīzes. Grīda saglabājama un saudzējama. Mājas renovācijas apstākļos to vēlams restaurēt.

139. attēls.
Akmens flīžu grīdas segums kāpņu telpā.

140. attēls.
Ķieģeļu grīdas segums kāpņu telpā.

Interjerā atspoguļojumu guvis arī abu vēsturisko būvapjomu – sākotnējās koka ēkas un tās mūra piebūves – atšķirīgais 1. stāva pārseguma augstums.

Mūra daļā šis pārsegums ir veidots zemāk, kas labi redzams bēniņu stāva dzīvoklī Nr. 7, kur starp vecās koka celtnes un mūra piebūves daļā esošajām istabām vērojama būtiska grīdas līmeņu starpība.

141. attēls.

Durvjaila starp istabām mājas koka daļas (tālākajā plānā) un vēlākās mūra piebūves (priekšplānā) telpām bēniņu stāva dzīvoklī Nr. 7, kur pārejai no vienas telpas otrā nepieciešami divi pakāpieni.

Apkure

Sākotnēji ēka apkurināta ar malkas krāsnīm, un šāda apkure gandrīz visos mājas dzīvokļos saglabājusies līdz pat mūsu dienām. Ēkai tagad ir pieci parasti ķieģeļu mūra skursteņi (divi apmesti), ap kuriem grupētas visas šobrīd mājā esošās apkures ierīces.

Līdz pat 20. gadsimta sākumam mājas centrā atradies sākotnēji (resp., 18. gadsimta 2. pusē) būvēts apvalkdūmenis (mantelškurstenis), kurš kalpoja ne tikai kā ugunsdroša telpa ēdiena gatavošanai, bet arī kā skurstenis, līdzās kuram varēja būt arī telpu apsildei nepieciešamās podiņu krāsnis.

Kādas tieši bija mājā uzstādītās krāsnis 18. un arī 19. gadsimtā nav zināms. Spriežot pēc analogijām, kas uzietas citās Bauskas vecpilsētas ēkās, 18. gadsimtā tās varēja būt gan reljefi rotātu un melni glazētu podiņu krāsnis ar baltām nodalošajām līstēm, gan apkures ietaises no balti glazētiem un zili apgleznotiem podiņiem.

Inventarizācijas laikā ēkā kopumā ir 7 podiņu krāsnis un 5 plītis, kā arī vairākas no metāla izgatavotas *Jotul* tipa apkures ietaises.

Vecākā apkures ietaise mājā šobrīd ir dzīvoklī Nr. 5 uzstādītā vienkāršā neglazētu podiņu krāsns ar profilētu dzegu, kura, visticamāk, būvēta 19. gadsimta beigās vai 20. gs. sākumā.

Dzīvokļos Nr. 1 un 2 saglabājušās brūni un balti glazētas podiņu krāsnis, kuras, domājams, izgatavotas 20. gadsimta pirmajā pusē. Spriežot pēc analoga dizaina krāsnīm citās Bauskas ēkās, tās varētu būt mūrētas no Bauskā, Miltiņa podniecībā ražotiem podiņiem. Kā zināms, šī podniecība kā privāts uzņēmums darbojās jau 20. gadsimta 30. gados, turpinot kā Bauskas apriņķa rūpniecības kombināta podniecības darbnīca Miltiņa vadībā funkcionēt arī padomju laikā. Krāsns dzīvoklī Nr. 1 aprīkota ar durtiņām, kas izgatavotas 1932. gadā dibinātās akciju sabiedrības “Metālists” rūpnīcā Rīgā 20. gadsimta 30. gados.

142. attēls
Vecākā mājā saglabātā neglazētu podiņu krāsns
dzīvoklī Nr. 5.

143. attēls
Balti glazētu podiņu krāsns dzīvoklī Nr. 1.

144. attēls.
20. gadsimta 30. gados a/s "Metālists"
izgatavotās krāsns durtiņas
krāsnij dzīvoklī Nr. 1.

145. attēls
Brūni glazētu podiņu krāsns
dzīvoklī Nr. 2.

146. attēls
Balti glazētu podiņu krāsns
dzīvoklī Nr. 2.

147. attēls.
Apaļa skārda čaulas krāsns
dzīvoklī Nr. 7, mūrēta uz
vecākas krāsns (kvadrātiskas ar
noapļotiem stūriem) pamatnes.

Inventarizācijas laikā ēkas pagrabā atrasts viens neglazēts podiņš ar iekšpusē iespiestām izgatavotāja zīmēm (zīmogiem) – 1) apaļā laukumā iespiestu reljefu 8 staru zvaigzni un 2) izstiepta sešstūra formas laukumā iespiestu, “gotiskā” šriftā rakstītu uzrakstu “G. (?) Franz”. Konkrētas ziņas par podiņu ražotāju ar šādām zīmēm pagaidām iegūt nav izdevies.

148., 149, 150. attēls
Neglazēts, iespējams 19. gadsimta beigu krāsns
podīš, atrasts ēkas pagrabā.

Secinājumi, rekomendācijas

Secinājumi

Rezumējot inventarizācijas gaitā iegūto informāciju, jāsecina, ka:

1. Ēka Plūdoņa ielā 18 ir viena no nedaudzajām 18. gadsimta otrās puses celtnēm Bauskas vecpilsētā, kuras apjoms un daļa konstrukciju saglabājušās to sākotnējā veidolā. Tā ir viena no nedaudzajām ēkām Bauskas vecpilsētā, kuras veidols vēlāko pārbūvju, remontu laikā nav pilnībā izmainīts un izkropļots. Tāpat te saglabājusies arī virkne autentisku fasādes apdares detaļu un interjera elementu. Māja ir ārkārtīgi būtiska celtnē visas Bauskas vecpilsētas kopainā.
2. Ēka, visticamāk, celta 18. gadsimta 60.–70. gados kā vienkārša ēka ar augstu, baroka laikmetam raksturīgu jumtu ar nošļauptām jumtgalēm un jau sākotnēji izbūvētām dzīvojamām telpām jumta stāvā. Pašreizējo veidolu ēka ieguvusi laika posmā starp 1848. un 1882. gadu, kad mājai uzcelta mūra piebūve celtnes R galā. Vēlāk būtiski būves kopējā apjoma pārveidojumi nav notikuši, tomēr atsevišķas izmaiņas tās izskatā ieviesusi sākotnējā mantelškursteņa nojaukšana 20. gadsimta sākumā un telpu pārplānošanas darbi, kā rezultātā mainījies arī logailu skaits un to izkārtojums Z fasādes A galā.

151. attēls. Ēkas izskats pēc uzcelšanas 18. gs. 60.–70. gados. Hipotētiska rekonstrukcija.

3. Savā vairāk nekā 230 gadus ilgajā pastāvēšanas laikā ēkas fasādes saglabājušās tuvu to sākotnējam veidolam, zaudējot tikai lielu daļu autentisko elementu. Ēkas fasādēs labi nolasāmi abi tās tapšanas posmi, tāpēc celtnē uzskatāma par interesantu piemēru tam, kā divi būvperiodi raduši apvienojumu vienā būvē.
4. Ēku iespējams kvalitatīvi renovēt – pilnībā atjaunot tās sākotnējo fasāžu apdari un krāsojumu, pēc vēsturiskiem paraugiem izgatavojot autentiskajiem identiskus logus, to slēģus un durvis, kā arī logu un durvju vēsturisko furnitūru. Ievērojot zināmus nosacījumus (precīzi atjaunojot vēsturisko fasāžu arhitektoniski dekoratīvo apdari un krāsojumu, rekonstruējot vēsturiskās durvis, logus un slēģus, restaurējot autentisko, Bauskā vienīgo 18. gadsimta ārdurvju portālu un iekļājot jumtu ar māla dakstiņiem), māju iespējams atjaunot kā nozīmīgu 18. gadsimta ne tikai Bauskas vecpilsētas tēlu iezīmējošu celtni, bet kopumā arī Kurzemes un Zemgales pilsētu senākas apbūves liecību.
5. Ēkas tehniskais stāvoklis ir viduvējs, vietām slikts, taču kopumā māja tiek labi uzturēta, un tās iedzīvotāji (dzīvokļu īpašnieki) ir interesēti ēkas tehniskā stāvokļa un vizuālo kvalitāšu uzlabošanā.

6. Tā kā celtnē ir viena no vecākajām vecpilsētas dzīvojamām ēkām un ir ļoti būtiska Bauskas vēsturiskā centra sastāvdaļa (turklāt, atrodas blakus svarīgam tūrisma objektam - Bauskas Sv. Gara baznīcai un pa ceļam no pilsētas centra uz Bauskas pili), mājas atjaunošana ir svarīga ne vien ēkas dzīvokļu īpašniekam, bet visai Bauskas sabiedrībai. Šī iemesla dēļ būtu nepieciešams ēkas fasāžu renovācijai un tajā ietilpstošajiem restaurācijas pasākumiem sniegt būtisku Bauskas pašvaldības finansiālu atbalstu. Celtnes fasāžu (logu, portāla, durvju vērtnu) sākotnējā veidola atjaunošana būtu nozīmīgs ieguldījums arī Bauskas vecpilsētas kā starptautiska tūrisma “produkta” pievilcības paaugstināšanā.

Rekomendācijas

Attiecībā uz ēkas Bauskā, Plūdoņa ielā 18 vizuālo tēlu būtu jāievēro sekojoši nosacījumi:

1. Veicot ēkas renovāciju, jāseko Bauskas novada saistošo noteikumu prasībām.
2. Ēkas fasādēs jā saglabā un jārestaurē tās sākotnējie elementi – profilētie fasādes apšuvuma apdares dēļi, pilastri, to bāzes, ieejas durvju portāls, logu apmales, dzega, ūdens dēlis, dzegas. Zudušās, bojātās un sekundārās fasāžu apdares detaļas (piem. logu apmales, profillīstes) jāizgatavo, izmantojot kā paraugu ēkā esošos oriģinālus. Detaļas, kuras pilnībā bojājusi trupe, jānomaina, izmantojot atbilstošu materiālu; tās jāapstrādā ar antiseptizējošiem līdzekļiem. Trūkstošos elementus jāizgatavo identiskus oriģinālajiem, bet tos, kuri tikai bojāti, jā saglabā un jālabo (jāprotezē u.tml.).
3. Mājas kompleksas restaurācijas gadījumā abas Plūdoņa ielas fasādes portāla durvju vērtnes vēlams izgatavot jaunas. Tā kā ēkas sākotnējās galvenās ārdurvis nav saglabājušās, bet esošās izgatavotas, neievērojot ēkas stilistiku un celšanas laiku, vēlams tās aizstāt ar jaunām (gan vērtņēm, gan virsgaismu), kā paraugu to projektēšanai izmantojot stilistiski un hronoloģiski piemērotas 18. gs. trešā ceturkšņa durvju vērtnes. Durvis krāsojamas ar tonētu dabīgās linellās krāsu (tonis saskaņojams ar arhitektu darba gaitā). Durvis aprīkojamas ar tām stilistiski atbilstošu rokturi, slēdzeni un atslēgas cauruma nasegvairodziņiem. Arī otras Plūdoņa ielas fasādes ārdurvis vēlams aizstāt ar piebūves celšanas laikam atbilstošām ārdurvju vērtņēm.
4. Fasādes krāsojumu jāveic ar darvas krāsu inventarizācijā konstatētajā tonī, bet dzegas, profillīstes, apmales, pilastus un citas dekoratīvās detaļas (skat. krāsojuma shēmu pielikumā) krāsojamas ar linellās krāsu, tās toni precizējot remontdarbu gaitā.
5. Fasāžu remonta laikā veicams ēkas mūra daļas apmetuma remonts, izmantojot vēsturiski pamatotus materiālus (kaļķa-grants apmetumu) un tās krāsošanai izmantojot ar kaļķa krāsu. Krāsas tonis saskaņojams ar arhitektu darba gaitā.
6. Veicot mājas renovācijas darbus, nav pieļaujams apmest vai citādi aizsegt A gala jumtgales pildrežģa konstrukciju. Tās mūra daļas balsināmas, bet koka daļas krāsojamas fasādes pirmā stāva krāsojuma tonī.
7. Ēkai jāatjauno sākotnējo holandiešu tipa sarkanā māla dakstiņu jumta segums. Vēsturiskā jumta konstrukcija saglabājama, ja nepieciešams, to protezējot, labojot un pastiprinot. Neatgriezenisku bojājumu gadījumā izgatavojami jauni konstrukcijas elementi – identiski demontētajiem. Obligāti jā saglabā vēsturiskā dzega. Jumta remonta laikā svarīgi veikt šo darbu uzraudzību, veicot vēl papildus izpēti darbības un jau darbu gaitā pieņemot lēmumu par viena vai cita sākotnējā elementa iespējamo nomaiņu.
8. Ēka aprīkojama ar cinkotā skārda teknēm un notekcaurulēm. Tās pie ēkas vēlams stiprināt ar vēsturiskiem paraugiem atbilstošiem stiprinājuma elementiem. Skārda palodžu

iesegums un jumtiņi virs pilastriem un ūdens dēļa saglabājams, kur tas bojāt, nomaināms, izgatavojot no cinkota skārda pēc esošā autentiskā parauga.

9. Skursteņus virs jumta kores plāni jāapmet un jābalsina.

10. No ēkas virspamatiem remonta laikā jāizņem visi brutāli veiktie vēlāka laika cementa javas labojumi, un tas jārestaurē ar vēsturiski atbilstošu materiālu – kaļķa-grants javu. Pagraba daļā vēlams veikt iebrukušās ailas remontu.

11. Gadījumā, ja nepieciešams paaugstināt ēkas energoefektivitāti un ņemot vērā, ka izdarīt to no fasādes puses, neizpostot ēkas vēsturisko veidolu, nav iespējams, ēku var siltināt no iekšpuses, izmantojot koka būvēm draudzīgus siltumizolācijas materiālus: linšķiedras, kaņepes, ekovati, kokšķiedras plāksnes u.tml. Akmens vates vai putuplasta (uzputotā polistirola) izmantošana ēkas siltināšanai nav pieļaujama, jo šie materiāli rada kondensātu un veicina mitruma uzkrāšanos, kā rezultātā koka konstrukcijas var bojāt pelējums, sēnes, sīkbūtnes un pat graužēji.

12. Jau uzstādītos ļoti atšķirīga dizaina, formas un krāsas PVC logus vēlams nomainīt ar jauniem koka logiem, izgatavotiem pēc vēsturiskajā fotoattēlā redzamo parauga. Tā kā konkrētajā ēkā nav saglabāties neviens oriģinālais logs, kā paraugs jaunu logu izgatavošanai izmantojams kāds attiecīgi piemēklēts autentisks koka groplogs. Logi krāsojami arhitekta norādītā tonī, vēlams, izmantojot dabīgo lineļlas krāsu. Energoefektivitātei koka rāmī iestrādājama stikla pakete. Logus vēlams aprīkot ar furnitūru (logu stūreņiem, slēgu fiksatoriem, slēgu virām), kas izgatavota kā precīzas kopijas no mājā atrastajiem vēsturiskajiem paraugiem. Ēkas energoefektivitātes uzlabošanai iekšējās logu koka vērtņēs var iestrādāt stikla paketes bez spraišļojuma, lai tas vizuāli nekonkurētu ar ārējās vērtnes spraišļojumu.

13. Kā ēku bagātinošu un pilsētas apstākļos pietiekoši funkcionālu detaļu vēlams atjaunot (izgatavot) logu slēgus, vismaz ēkas Baznīcas ielas fasādē, kā paraugu izmantojot oriģinālo ēkas pagrabā uzieto slēgi. Slēgi aprīkojami ar atbilstošu furnitūru – virām, skrūves tipa fiksācijas mehānismu un fiksatoriem, arī šo furnitūra izgatavojot pēc autentiskiem un vēsturiski atbilstošiem paraugiem. Slēgi krāsojami ar lineļlas krāsu, toni saskaņojot ar arhitektu darba gaitā. Tā kā pie pašreizējais logailu izvietojuma slēgu ieviešana visiem Plūdoņa ielas fasādes logiem ir diskutabla, slēgu skaitu un izvietojumu jāapsver jau ēkas fasāžu restaurācijas projekta izstrādes gaitā.

14. Ēkā esošie autentiskie interjera elementi – akmens un ķieģeļu grīdas segums, vēsturiskās kāpnes (pakāpieni, margu balsti, dokas, parocenis) saglabājami savās sākotnējās vietās un, vēlams, restaurējami. To iznīcināšana vai likvidēšana nav pieļaujama.

Izraksts no dokumenta

BAUSKAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2012.– 2023.GADAM

III sējums TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMI

Bauskas novada domes saistošie noteikumi Nr.11 APSTIPRINĀTI ar Bauskas novada domes 2012. gada 26.aprīļa lēmumu (prot. Nr.9, 10.p.), izdoti saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 43. pantu, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 25. pantu un MK 06.10.2009. noteikumu Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” 47. punktu.

3.3. TERITORIJAS UN VIETAS AR ĪPAŠIEM NOTEIKUMIEM

3.3.1. Vispārīgās prasības īpašas nozīmes ainavās

28. Prasības Bauskas vecpilsētas 17.-19.gs. pilsēt būvniecības ainavas telpā – unikālās 17.-19. gadsimta pilsēt būvnieciskās ainavas saglabāšanai, aizsardzībai un attīstībai:

28.1. prasības pilsēt būvniecības elementiem skatīt 3.3.4.apakšnodaļā;

28.2. vēlams Bauskas vecpilsētā atjaunot tai raksturīgo jumtu ainavu ar dakstiņu, lubu, skaidu jumtiem;

3.3.4. Prasības aizsargājamās apbūves teritorijas - Bauskas vecpilsētas aizsardzībai

47. 3.3.4.apakšnodaļas noteikumi attiecas uz aizsargājamo apbūves teritoriju - Bauskas vecpilsētu, kā arī uz citiem aizsargājamiem arhitektūras pieminekļiem, kas atrodas Bauskas pilsētas teritorijā.

48. Ielu telpas pilsēt būvnieciskie noteikumi:

48.4. pārbūvju un jaunbūvju gadījumā saglabā ēku vēsturisko novietojumu;

50. Jumts un jumta izbūve:

50.1. ēkām, kas atrodas ielas malā vai laukuma malā, jumtu ieklājums - māla dakstiņi sarkanos vai brūnos toņos;

50.3. ēkām kvartāla dziļumā atļauti betona kārniņu, gluda cinkotā vai krāsotā skārda, lubu, dēļu un skaidu jumti;

51. Ārsienas un fasādes:

51.1. renovējot vai rekonstruējot vēsturiskās ēkas, nav pieļaujama to fasāžu vienkāršošana un arhitektonisko veidojumu (portālu, logu un durvju, kā arī to loga apmaļu, dzegu, verandu, lodžiju, dekoratīvo fasāžu rotājumu, oriģinālo dūmeņu, balkonu u.c.) likvidācija vai pārbūve, kā arī logu un durvju aiļu kompozicionālā dalījuma izmaiņas. Jaunām piebūvēm pie esošām ēkām jāievēro apkārtējās vēsturiskās apbūves tradīcijas;

51.2. ārsienu būvniecībā vai apdarē pieļaujamie materiāli - koks, masīvi mūrētas sienas;

51.3. koka un ķieģeļa (izņemot silikāta u.c. moderno ķieģeļu) sienām nav nepieciešama papildu apdare, bet ārsienas, kas būvētas no citiem materiāliem, apšuj ar koku vai apmet;

51.4. ja nepieciešama vēsturiskās ēkas ārsienu siltināšana, tā jāveic no ēkas iekšpuses;

51.5. renovējot vai rekonstruējot vēsturisko ēku, izmantojami materiāli un saistvielas, kas izmantoti ēkas sākotnējā celtniecībā;

51.8. ārsienu apdarē aizliegts izmantot plastikāta un metāla apdares materiālus;

51.10. ēku galvenajās un ielas fasādēs aizliegts izvietot elektrības sadales skapjus, vadus, kabeļus, gāzesvada pievadus, ventilatorus un ventilācijas izvadus, kondicionierus u.tml. elementus.

52. Durvis un vārti:

52.1. ieejas durvis, kas vecākas par 60 gadiem – restaurē. No jauna iebūvējamās durvis darina atbilstoši ēkas arhitektūras stilam;

52.2. atļautais ārdurvju materiāls – koks;

52.3. aizliegts likvidēt virsgaismas logus virs ārdurvīm;

52.4. vārtu rekonstrukcijas vai jaunu iebrauktuvju izbūves gadījumā tos projektē atbilstoši ēkas arhitektūras stilam. Jaunu vārtu maksimālais augstums - 2,5 m, atļautais materiāls -

koks, metāls (kalts). Vārti ierīkojami tā, ka atvērtā veidā tie netraucē gājēju kustību uz ietves.

53. Logi:

53.1. vēsturisko ēku oriģinālie logi ir restaurējami. Logu nomaiņa ir pieļaujama tikai tad, ja to saglabāšana vairs nav iespējama;

53.2. vēsturiskas ēkas renovācijas gadījumā logus atjauno to vēsturiskajā izskatā un konstruktīvajā izpildījumā;

53.3. jaunbūvju vai rekonstrukciju gadījumā no jauna iebūvējamus logus darina atbilstoši ēkas vai kvartāla arhitektūras stilam;

53.4. atļautais logu materiāls - koks. Aizliegti plastikāta logi. Izņēmuma gadījumos atļauti plastikāta vai alumīnija iekšlogi ar stikla paketi, saglabājot koka ārlogus to vēsturiskajā izskatā;

53.5. izņēmuma gadījumos, būvējot jaunu vai rekonstruējot esošu ēku, kas nav valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, pagalmos, kas nav redzami no ielas, atļauta plastikāta vai vieglmetāla izmantošana logu izbūvē;

53.8. ja ēkai ir saglabājušies slēgi, tie restaurējami. Ēkās, kurās vēsturiski ir bijuši koka slēgi, tos atjauno pēc vēsturiskā parauga. Izmanto amatnieku darinātas eņģes un viras.

54. Iekštelpas elementi:

54.2. vēsturisko ēku kāpnes restaurējamās, to nomaiņa ir pieļaujama tikai tad, ja to saglabāšana vairs nav iespējama. Kāpņu nomaiņas gadījumā izgatavojama to kopija. Jaunu kāpņu ierīkošanas gadījumā - tās izgatavo atbilstoši ēkas arhitektūras stilam.

55. Papildu detaļas:

55.1. saglabājamās oriģinālās metāla detaļas (rokturi, atslēgu kārbas, eņģes, logu un durvju apkalumi, balkonu margas u.c.);

55.3. aizliegtas plastikāta lietus ūdens notekcaurules, vēlams atjaunot notekcauruļu dekoratīvos elementus;

57. Reklāmas:

57.6. aizliegts izvietot reklāmas karogus brīvi stāvošos mastos.

58. Krāsojums:

58.1. vēsturiskajām ēkām atjauno ēkas krāsojumu atbilstoši restaurācijas projektam vai atbilstoši mākslinieciski - arhitektoniskās izpētes ieteikumiem sastādītai krāsu pasei;

58.2. ieteicams ēku krāsojumā pielietot oriģinālajam krāsojumam tuvas dabīgās krāsas, kas saderīgas ar ārsienas materiālu.

Izraksts no VKPAI rīkojuma nr. 2/15 (01.04.2011.)

**VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJAS
REKOMENDĀCIJAS Nr. 2011-3 VĒSTURISKO ĒKU ENERGOEFEKTIVITĀTES
UZLABOŠANAI**

4.3. Svarīga vēsturisko ēku arhitektūras sastāvdaļa ir logi. Tie ir viens no aktīvākajiem fasādes elementiem, kā arī stila un laikmeta tehnisko iespēju spoguļi. Jācenšas saglabāt katru oriģinālu logu, to kopjot, remontējot un restaurējot. Logu nomaiņa atbalstāma tikai gadījumos, ja bojājumu novēršana ievērojami pārsniedz jauna, kvalitatīva un tāda paša materiāla loga izgatavošanas un iestrādāšanas izmaksas. Kā kompromiss pieļaujama logu iekšējo rāmju nomaiņa. Pēc iespējas jā saglabā vismaz logu oriģinālie ārējie rāmji. Logu nomaiņa veicama vienīgi saskaņā ar visas ēkas fasādes risinājuma projektu.

Koka logu un durvju priekšrocības:

Koka izstrādājumi ir ekoloģiski, koka resursi dabā atjaunojas.

Koka logu un durvju utilizācija nenodara ļaunumu videi.

Koka logu un durvju konstrukcija ir elpojoša, palīdz novērst mitrumu un pelējumu telpās.

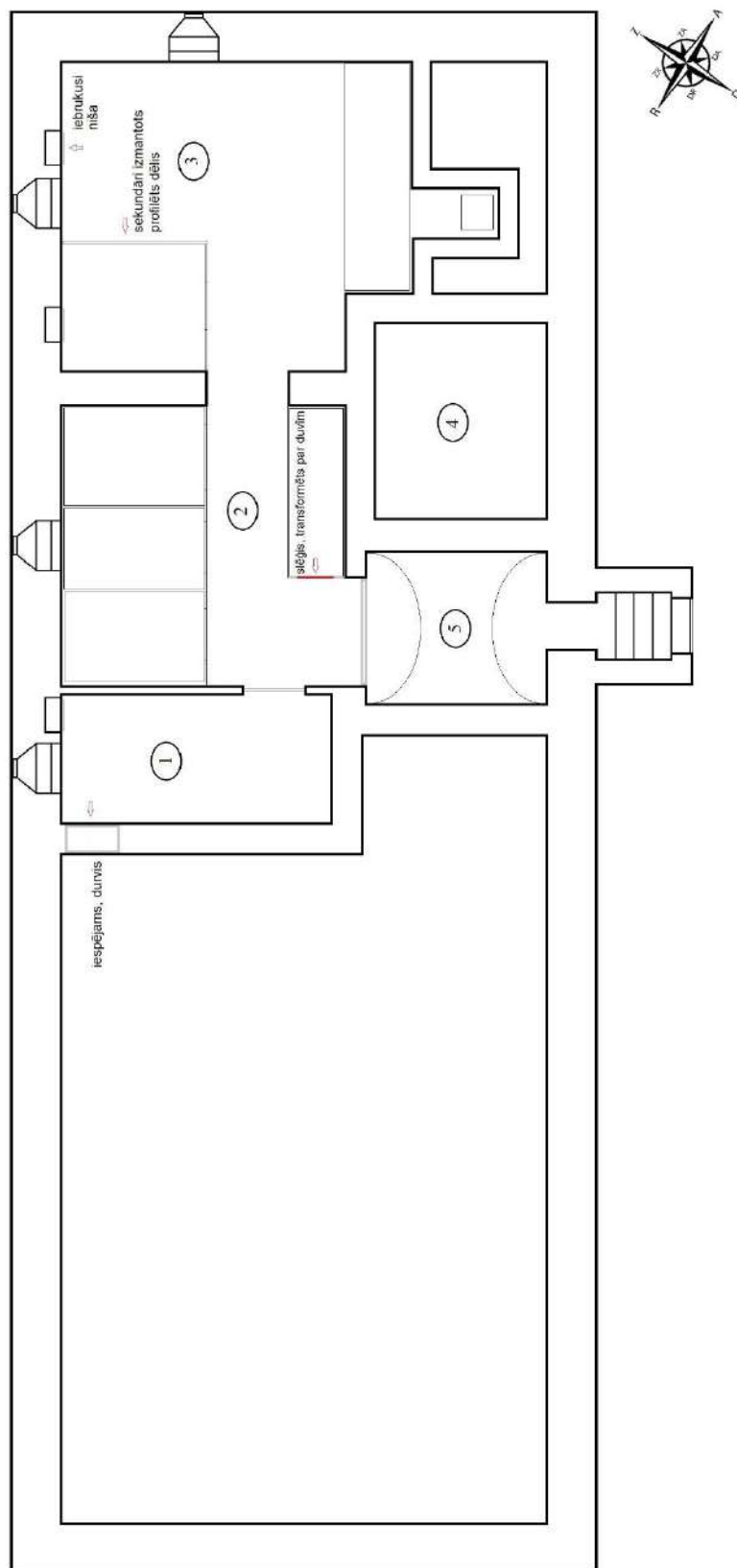
Atbilstoša lietošana un kopšana garantē to ilgmūžību, tie ir remontējami un pārkrāsojami.

Koka logus iespējams modernizēt, nomainot stiklus un iestrādājot blīvgumiju.

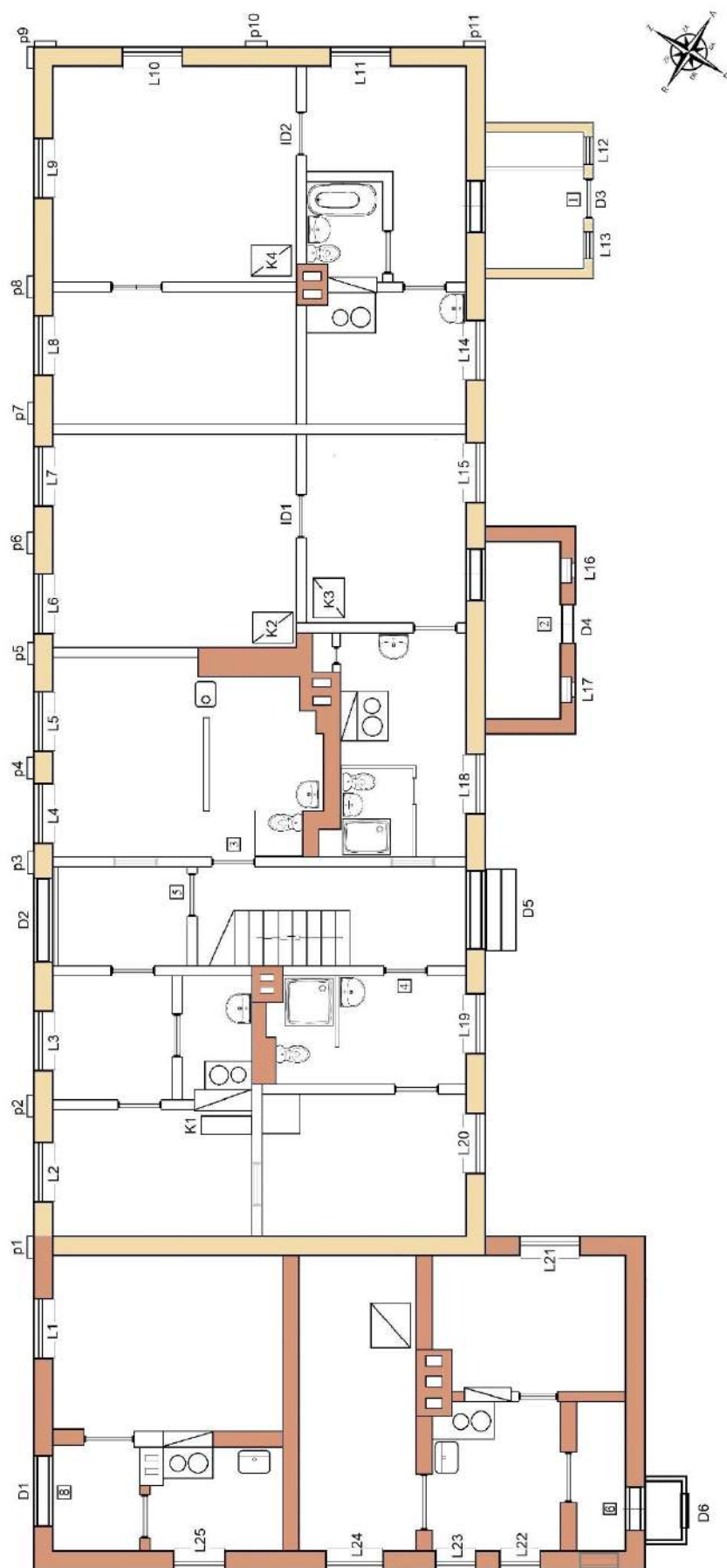
Būtiska durvju un logu sastāvdaļa ir arī logu un durvju furnitūra.

Shēmas

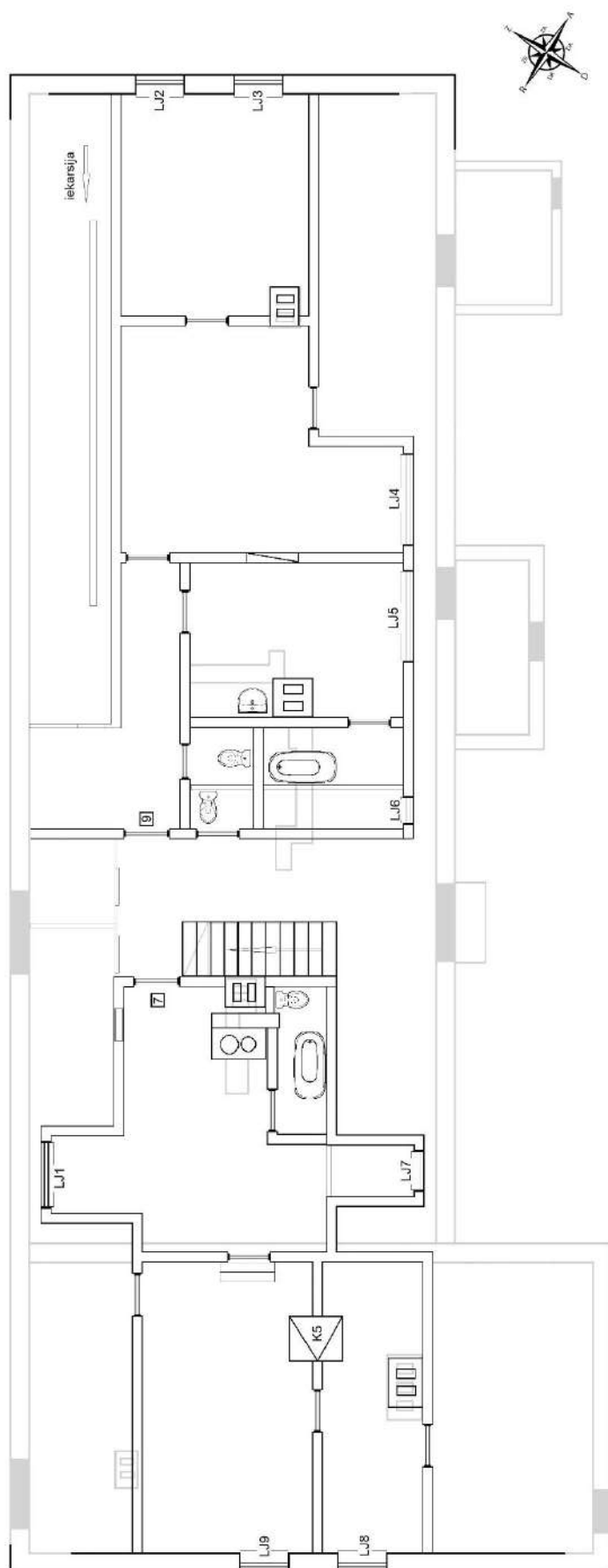
1. Pagraba plāns – shēma
2. Pirmā stāva plāns - shēma ar logu un durvju numerāciju
3. Jumta stāva plāns - shēma ar logu un durvju numerāciju
4. Ēkas izskats pēc uzcelšanas 18. gs. 80. gados. Hipotētiska rekonstrukcija

Shēma Nr. 1 –
Pagraba plāns – shēma

Shēma Nr. 2 –
Pirmā stāva plāns - shēma ar logu un durvju numerāciju

Shēma Nr. 3 –
Jumta stāva plāns - shēma ar logu un durvju numerāciju

Ēkas izskats pēc uzcelšanas 18. gs. 80. gados. Hipotētiska rekonstrukcija

Avoti

Latvijas Valsts vēstures arhīvs

Nacionālā Kultūras mantojuma pārvalde, Pieminekļu dokumentācijas centra arhīvs,

Bauskas vecpilsētas lietas

Bauskas muzeja krājums

Rundāles pils muzeja Zinātniskais arhīvs

Privātkolekcijas

Publikācijas

Officieller
Abschnitt.
1865.07.17.
Курляндские
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

[1114] Auf Befehl Sr. Kaiserlichen Ma-
je stät, des Selbstherrschers aller Reußen ꝛc. ꝛc. ꝛc.,
werden von Einem Bauskeschen Stadt-Magistrate,
auf Provocation des gerichtlich bestellten Curators
des Nachlasses der weiland Wittwe Therese Preßel,
geb. Noah, Bäckermeisters C. **Goth**, Alle und Jede,
welche an dem Nachlasse der defunctae Erb- oder
anderweitige Ansprüche und Forderungen, und wi-
der das von derselben am 3. December 1856 errich-
tete Testament, und wider die in demselben bestimm-
ten Legate, Einreden haben, oder aus irgend welchem
Titel solche machen zu können vermeinen sollten, auf
Grund des § 11 der Kurländischen Statuten, dahin
edictaliter citirt und vorgeladen, daß sie sich bei
Verlust ihrer etwanigen Rechte und Ansprüche, und
bei Strafe ewigen Stillschweigens, bis zum 23sten
August d. J., als dem einzigen und Pruclosiv-An-
gabetermine, mit ihren Ansprüchen, Forderungen
und Einreden wider das obberegte Testament, so
wie mit den für die etwaigen Prätenstionen sprechen-
den Beweisen, in Person oder Vollmacht bei dieser
Behörde melden, und sodann das weiter Rechtliche
gewärtigen mögen, entseidenen Falles ihnen gegen-
über aber die Präclusion ausgesprochen, Niemand
mit seinen Einreden wider das qu. Testament ge-
hört, und letzteres als rechtsgültig anerkannt wer-
den wird.

Urkundlich unter Eines Bauskeschen Stadt-Ma-
gistrates Insiegel und unter der gewöhnlichen Un-
terschrift, gegeben zu Bauske den 13. April 1865.
(Nr. 913.) 3

Latviešu Avīzes,
Nr.47 (24.11.1866.)

Bauskas
industrijas maģašīnē,
beķķera **Gotha** namnā, attāl warr dab-
hūbt wišādus gattawus darbus, kā:
brudecrehtas aubes un frāhgus, additas
drabnas un jaffas, išchubtas lašhofu
johstas, tabbasas maffus, kurpes u. t.
j. pr. Turpat arri warr apstelleht wiš-
ādus smaltus rohfas darbus. 1

ОФИЦИАЛЬНАЯ
ЧАСТЬ
Officieller Theil.
1866.09.03.
Курляндские
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

Von dem Bauskeschen Stadtwaisengerichte wird
desmittelt zur öffentlichen Kunde gebracht, daß das
Testament des hieselbst verstorbenen Stadtältesten,
Bäckermeisters G. **Goth**, am 16. September d. J.
in der Session dieser Behörde, zur gewöhnlichen
Sitzungszeit publicirt werden wird. **Bauske** Rath-
haus, den 27. August 1866. [1602—3]

Officieller Theil.
1867.02.18.
Курляндские
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

Auf Befehl Seiner Kaiserlichen Maje-
stät, des Selbstherrschers aller Rußen etc. etc.,
werden von dem Bauskeschen Stadtmagistrate, auf
Ansuchen der Wittwe des hieselbst ohne Leibes-
Erben verstorbenen Bäckermeisters, Stadtältesten Carl
Goth, Alle und Jede, welche wider das Testament
des defuncti vom 21. Januar 1866 irgend welche
Einreden zu formiren, oder an den Nachlaß des
weil. Stadtältesten Carl **Goth** Ansprüche und For-
derungen ex capite hereditatis, crediti, vel ex
alio quocunque titulo haben, oder doch machen
zu können vermeinen, hierdurch edictaliter aufgefor-
dert und vorgeladen, sich in dem auf den 17. März
1867 beiseidmässig anstehenden einzigen und Prä-
clusivtermin, in Person, rechtsüblicher Vollmacht,
auch wo nöthig in Assistentz und Vormundschaft, zu
melden, ihre Einreden, Ansprüche und Forderungen
gehörig anzugeben und zu documentiren, auch be-
glaubigte Abschriften der über ihre Ansprüche
sprechenden Documente zu den Acten zu geben, und
demnächst das weitere Rechtliche zu gewärtigen, un-
ter der Verwarnung, daß alle diejenigen, welche sich
in dem Angabetermin nicht gemeldet, und ihre An-
sprüche documentirt haben würden, mit solchen für
immer präcludirt, und ihnen dieserhalb ein ewiges
Stillschweigen auferlegt werden solle. Wornach sich
zu achten. Bauske Rathhaus, den 16ten Septem-
ber 1866. [244—1]

Valdības Vēstnesis,
Nr.256 (11.11.1921.)

Bauskas apriņķa priekšnieks 1. lēc.
izsludina par nederīgiem zemāk minētos dokumentus, kuri pieteikti par nozaudētiem:
1) kara klausības apliecība, uz Adolfa Mozus d. Šneidera vārda;
2) atvaļinājuma apliecība uz Pauļa Alfreda d. Krauzes vārda, izdota no Kurzemes div. štāba zem № 3687;
3) Latvijas iekšzemes pase, uz Minnas Ludviga m. Teivena, izdota no Tukuma prefekta.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.7 (31.08.1923.)

Izsludināti Bauskas pilsētas dzimtsfārcēšu nodaļa: strādnieki Arturs - Olgars Jančevičs, no Bornsmīndes pag. Strautīnēm ar Dinu Rāfšu no Schwitenes Brihmsēnecekēm, Vilhelms - Paulis Krauze no Bauskas ar Minnu - Elzu Turķi arī no Bauskas un Jekabs - Woldemars Grunvīnsch no Bauskas ar Minnu - Emiliju Rāfšu no Rīgas.

Valdības Vēstnesis,
Nr. 272
(30.11.1929.)

Iekšlietu min. administratīvais departaments pamatojoties uz 1920. g. 15. septembra likuma par uzvārdu maiņu 10. p., dara zināmu, ka Natālijai Krūzei, arī Krauzei — uzvārdā „Krauze”. Visus dokumentus, kā: pases, apliecības, pilnvaras, līgumus, kvītes u. t. t., kas izdoti līdz šim uz lūdzēju uz vārdiem no visādām iestādēm, kā arī valsts amata un privātām personām, skaitīt kā izdotus uz lūdzēju jaunajiem uzvārdiem. III. Šie lēmumi stājušies spēkā š. g. 29. oktobrī. Rīgā, 1929. g. 26. novembrī.

Iekšlietu Ministrijas
Vēstnesis
(1929.07.30.)

10) Natālija Krūze, arī Krauze, dzim. 1869. g., 11. novembri, dzīvojoša Bauskā, Pils ielā Nr. 26, kura vēlas saukties uzvārdā «Krauze».

Iekšlietu Ministrijas
Vēstnesis, Nr. 339
(08.10.1929.)

5) Vilhelms-Paulis Krūze, arī Krauze, dzim. 1898. g. 10. janvārī, ar sievu Minnu-Elzu, dzim. 1904. g. 12. februārī, dzīvojoši Bauskā, Pils ielā Nr. 26, kuri vēlas saukties uzvārdā «Krauze».

Valdības Vēstnesis,
Nr.2 (03.01.1929.)

Ievēlētie domnieki no saraksta № 4.
„Bauskas rūpnieku un amatnieku, veco strādnieku-atbrīvotāju, pilsētas zemju nomnieku un ormaņu” apvienots saraksts.
1) Krauze, Paulis 2) Silinieks, Rūdolfs.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.27 (04.07.1930.)

Mirusīši: Dahrta Grinbergs ds.
Dzolis **Baušā** Pēšaules patveršmē 68 g.
w., Mahrtiliņš Wahrens **Baušā** 92 g.
w., Juris Goba Jhflihzeš M. Seedo-
noš 76 g w., Natalija Kruhse šaukta
Krause ds. Kirts **Baušā** 61 g. w., Jah-

Bauskas Avīze, Nr.8
(27.02.1931.)

Saskaņā ar priekšstāvošām vēlēšanām, Bauska tika sasauktas daudz sapulzes un apspriedes par pilsoņu grupu varbūtēju apvienošanas, cik noskaidrots tad tāda apvienošanās ir arī notikuse, bet ne pilnā mērā, ka tas bija domāts, bet gan tikai atsevišķu biedrību un grupu starpā, kura tad arī izies ar savu listi.

No Latv. Bez. Strehlneeku
b-haš **Baušā** nodalās:
1) P. **Krause** — L. W. S. B. **Baušā**
nod. preešneeks un „Zentral” weefnizās
ihpašch. Pilš. domneeks. 2) N. Valodis
— tirgotajs. 3) O. Blaweneeks — **Baušā**
apr. wez medizinas feldšhers 4) J. Zee-
lams — weikalweids. 5) A. Turkis —
muhrneeks.

Bauskas Avīze,
Nr.25 (17.07.1931.)

Par domes šehdi. Wispirms ap-
spreešch trakteerneeka P. **Krauses** eefneegto
lūgumu, lai dome wīnam atļauj pahrdot
2. šchiras **trakteeri** un Sabiedriskā kluba
ekonomiju Schteinbergam. Dome to at-
ļauj. Pirmpiršchanas teešības pee walfis
fonda apbuhwes gabala 74Š pahrdošch-
anas nešleeto. Ugunsdšehseju beedriba ee-

Bauskas Vēstnesis,
Nr.16 (17.04.1931.)

Sludinājums.
Ielgavas apgabaltiesas Bauskas apriņķa tiesu izpilditajs
K. Rutkevičs paziņo, ka 1931. g. 29. aprīli, plkst. 10 dienā,
Bauskā, Pils ielā Nr. 18 pārdos Jura Arvida Niede-
rā kustu mantu, sastāvošu no velosipeda, un novērtetu par
Ls 50.—
Izzinat sarakstu, novērtējumu, kā arī apskatīt pārdodamo
 mantu varēs pārdomas dienā uz vietas.
Tiesu izpilditajs: Rutkevičs.

Valdības Vēstnesis,
Nr.81 (14.04.1931.)

Paziņojums
par š. g. 28. un 29. martā
notikušām
Bauskas pilsētas
domnieku vēlēšanām.
Pamatojoties uz pilsētu paš-
valdību likuma 106. pantu, **Bau-**
skas pilsētas valde paziņo, ka
vēlēšanu darbi nobeigti š. g.
4. aprīli un par **Bauskas** pilsētas
domniekiem un viņu kandidātiem
uz likumā paredzēto laiku ie-
vēlēti:

No saraksta № 4.
Bauskas Rūpnieku un Amatnieku,
„Veco Latviešu Strēlnieku”, Lat-
vijas Atbrīvošanas cīņu aktīvo
dalībnieku, „Augš- un Lejas dzir-
navu darbinieku”, „18. marta
likuma cietušu”, **Bauskas** pilsētas
zemju nomieku un **Bauskas** sīk-
tirgotāju kandidātu saraksts.
Domnieki:
1. **Paulis Krauze.**
2. Jānis Ruķers.

Ugunsdzēsējs, Nr.4-
5 (01.04.1932.)

Latvijas ugunsdzēsēju biedrību un organizāciju savienības padomes sēdē

1932. gada 24. aprīli apbalvoti: Ar goda zīmi "Par izciliem nopelniem ugunsdzēsībā"

Bauskas BUB :
Valdes loceklis Voldemārs Halls ar III. šķ.
Nodaļas komandiers Arnolds Baumanis
ar III. šķ.
Adjutants **Pauls Krauze** ar IV. šķ.

Bauskas Avīze,
Nr.13 (08.04.1932.)

Jauns klubs. Drišumā Bauskā at-
wehrs jaunu klubu ar nosaukumu klubs
„Veeniba“, klubu uzturēs **Bauskas** Brihw-
prahligo Ugunsdzēsēju b-ba un valsts
un pašvaldības b-ba **Bauskas** nod. Ka
ekonomis buhs P. **Krause** kungs. Klubs
atrasties pilnīgi jaunremontētās telpās
Pils ielā 18.

Bauskas Avīze,
Nr.23 (17.06.1932.)

P. Krause
kluba „Veeniba“ ekonomis
Bauskā, Pils ielā Nr. 18.

Bauskas Avīze,
Nr.27 (22.07.1932.)

Latv. Bezo strelnieku b-bas Bauskas nodaļa
saziņto šķ. g. 24. jūlijā
tradizionelo izbrautumu
u/ Nābves šau un šķīstītes iztūsto strelnieku atdušas weetu.
Izbrauts 24. jūlijā plkst. 5 no rīta no kluba „Veeniba“ telpām
Peebalīšanās maksa 25 3,50 no prionam. Beeteitēes pee nodaļas pr ka B. Krause
klubs „Veeniba“ Pils ielā 18.

Bauskas Avīze,
Nr.45 (30.12.1932.)

Klubs „Vienība“ Pils ielā 18,
ekonomis
Pauls Krauze

Bauskas Avīze,
Nr.13 (31.03.1933.)

Latvijas valsts un pašvaldību darbinieku beedribas Bauskas nodaļa pasauz pirmdeem, 3. aprīlī pulkšt. 18 **kluba „Weeniba”** telpās, Pils eelā 18, valsts un pašvaldības darbinieku apspriedi par trijes laila atvilkumeem no valsts un pašvaldību darbinieku algam. Beedalitees war wisi valsts un pašvaldību eestahšhu darbinieki.

Bauskas Avīze, Nr.7
(16.02.1934.)

Trafteeru nodokli 1934. gadam pilsehtas walde sadalijusi šahhdi: „Kur-
femes weefniza” Ls 1460.— „Rigas
weefniza” Ls 800.—, Latw. laulst. eh.
fab. teatra b fete Ls 720.— Sulas
traft. Ls 680.—, Puhpola traft. Ls
540.—, **Klubs „Weeniba”** Ls 280.—,
Krausēs traft. Ls 270.— un Wuhju
ruhpn. b-bas buf. Ls 250.— Kopā
Ls 5000.—

Bauskas Novada
Zemnieku Balss
1934.02.14.

P. Krauze
restorāns
Bauskā, Pils telā № 18.

Valdības Vēstnesis,
Nr.286 (17.12.1934.)

Jelgavas apgabaltiesas tirdzniecības registra tiesnesis, pamatojoties uz tirdzniecības reģ. not. 39. p., paziņo, ka ar viņa 1934. g. 11. decembra lēmumu Jelgavas apgabaltiesas tirdzniecības registra „A” daļā (reģ. 190. num.) ir ierakstīts:
Firma „Basse Jofe”. Tirdgotāja Basse Jofe (Basse Joffe) dzimusi Lietavā 1886. g. un dzīvo Bauskā, Pils ielā 46. Uzņēmums — labības un zirgu tirdgotava — atrodas Bauskā, Pils ielā 46, un tā darbība atklāta 1921. gadā.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.42 (18.10.1935.)

Plascha naktskontrolē Bauskā.

Atļūpagahjufcho pecthdeen, jafarā atbrantīdu tirgu Bauskā un leelu lauschu peepluhdumu, polizija idarija pilfehtā plašču nakts kontroli wifās weefnizās, tehjnizās, eebranzamās weetās un zitās ūchaubīgās weetās. Aftureja daudzās personas, no kurām daļu pehz dokumentu pahrbaudīšanas atwabinaja. Apzeetinaja wairafas mefletas personas. Pahrsteidza Sulas trafteeri un Kraujes tehj-

nizā wairatus „dšidra malka“ zeenitajus, kurns pehz perfonības nofkaidroščanas atwabinaja. Tehjnizās un **tratteera** ih-paščneefeeem nahftees atbildet lītuma preefšā, pirmam par tirgoščanos ar alkoholiščeeem dšehreeneem un dšerščanas atļauščanu tehjnizā, otram — par tirgoščanos ar alkoholiščeeem dšehreeneem neatfautā laifā.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.2 (11.01.1935.)

Seemas swehtku kauju atzere Bauskā.

Bez sstrehlneeku b-bas **Bauktas** nodala Seemas swehtku kauju atzeres wafaru farihtoja 6. janwari **Bauktā**, **Weniba** telpās. Pee spoščas Seemas swehtku eglites pulzejas wezee strehlneeki, wimu peederigee un luhgii weeti. Kotra strehlneeka fruhis ārautjati laht pufšet ārds, spoščasti mirdset azis, tad walodas laht rīfinatees ap Seemas swehtku kaujam. Mahzītajs G. Dubis notureja ihu aiftahgumu pee eedegias eglites.

Pehz beheeneem idalija dahwanas, kuras maise beheeni fawehma ar patetābū. Strehlneeki peedabijas topejd deufalrojuunā **Bauktas** balnizā, tur ištūstis wabrbus teļa mahzītajs G. Dubis.

Wafarā **Weniba**, **Weniba** telpās wezee strehlneeki farihtoja slehgtu tehjos wafaru. **Bauktas** nodalas preefšneeks Sileneeks, plašču un ārnigā runā palamejās pee Seemas swehtku kaujam, tad strehlneeki baltos stielos ar taujos kimerem galwās gahja iatreeki Seemas swehtku nakti dandfahet šiprafo eenaideeeku. Sibrela purwā un Kojhmeteju talnā, tad wifur tita twineeti Seemas swehtku un eedegias eglites fwežites, latwju strehlneeki gahja pretm nahwei un flawai. Wini āraja, ka tehju

semas brīhweltiba pehtama ar ašinim. Wini zereja, ka peenahfs deena, tad parahdišees ušezojā faule un pahr latwiju štati plihwos farlan - balti - farlanais farogs. Nodala preefšneeks Sileneeks uiaizinau lahejoščos preefštees un ar to godinat krtuščos strehl-

neefus. **Bauktas** aprinka lautu pašchwaldbū wēgafais W. Winters fawā runā ušwehra Seemas swehtku kauju nofšmi, tad wifos bija weenprahitba un tehju semas mihlešiba. Tautas Wadonim Dr. R. Ulmanim nofahitja telegramu. Wafars noflehdišas leelā rīfniibā.

Wezee strehlneeki sweiz tautas Wadoni.

Ministru Presidentam Dr. K. Ulmanim kungam.

Latweešču wezo strehlneeku beedribas **Bauktas** nodala fawā gadefahretejā Seemas swehtku kaujas atzere fuhla Juma augsti godatais Wadoni ārnigus fweizeenus un šolos uštūret wezo waronu goru, un fargat atjannoto latwifto latwiju.

Amerikas laikraksts zildina ministru presidentu K. Ulmani

Reelais Wofonas laikraksts „Christian Science Monitor“, eewetojīs garatu aprakstu par latwiju. Nakšā āželta ministru presidentu K. Ulmana leela perfonība un aiftahdits, ka R. Ulmanis, buhdams fawas tautas un femneeku

draugs, newarejis peziant, ka wafis dšihwe partiju moģitu eet uš postu. Tapehz winiņ topā ar dāščeeem ātteeem darbneefeeem pag. gada maijā dārijis ūchaj partiju waldbišanai galu. Ministru presidents R. Ulmanis, pats buhdams femneeca dehls, fedajis lauu mahjādu darbam, lai latweešču ekonomiffo un fulturalo dšihwi pageltu uš augstāfa lēmēna. Gahjū žetu winiņ jan gahjis 1905. gadā, modinot tautā domas par latwijos neatfariibū. Kopti latwijas ditiuščanas Ulmanis aļoļch nehmis aļtūnu dālibu wafis dšihwē. Rina ūpalwai peeder leela daļa lauftaimneezības lītumu, kas ištūri pehdējos 16 gabos latwijā. Blatus rafham ameritanu laikraksts eewetojīs attehlu no presidentu Latgoles draugeena.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.4 (25.01.1935.)

Tehjas wakars

Šchofejas un femesžetu departamenta darbneeku beedribas **Bauktas** nodala rihfo jēstdeen, 26. janwari plkst. 9 wak. fluba „Weniba“ telpās slehgtu tehjas wafaru.

Muštālu un mahfšlineeziffo programu ištūpibis: Janija Wihtšne, A. Kortsans, konferwatorijas audsefni un weetejee ūpehfi.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.19 (10.05.1935.)

Sludinājums

Jelgawas Apgabaltiesas Bauskas apriņķa tiesu izpildītajs A. Vigants paziņo, ka 1935. g. 18. maijā, pl. 10 dienā, **Bauskā. Pils ielā 18** pārdos 1. publiskā izsolē Paulim Krauze piederošu kustamu mantu, sastāwošu no 15 gab. bērza koka galdīneem, 72 gab. oša koka krēsliem, biljarda galda, bufetskapja, gramafona un veikala letes un novērtētu par Ls 299,—

Izzinat sarakstu, novērtējumu, kā ari apskatīt pārdodamo mantu varēs pārdošanas dienā uz vietas.

1935. g. 6. maijā. Tiesu izpildītajs A. Vigants.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.51 (20.12.1935.)

Ruhpneeku-amatneeku pahrbaude Bauskā.

Svehtdeen Baukā no Rīgas eeradās 26 daščadu arodu meistari ar Latvijas ruhpnēku un amatnēku šaveenibas waldes preefšchēdetaju **Ruhravū** preefšchgalā pahrbaudit **Bauškas** amatnēkir finafšanas.

Komīšijas amatnēkus apmekleja wīnu darbnīzās un ēepafinās ar darba prašmi. Wakarā **kluba „Weenība”** telpās notika šwinīgs akts, kurā pasludināja pahrbaudes komīšijas atšinumus un išneedša diplomus.

Šwinīgā aktā kļāht bija pilšehtas galwa **Rasparšons** un nodofku inspektors **P. Smirnows**.

Altu atklahja un ušrunu teiza ruhpnēku un amatnēku šaveenibas waldes preefšchēdetajs **Ruhravū**. Pahrbaudē peedafišušeēs 88 amatnēki. 44 amatnēkeem peefšchirts meistara nošaufums, bet 41 — amatnēka nošaufums. **Bauškas** amatnēki ir augsti kwalifizejami un par to war preezatees. Wīši nodšeedaja „Deews, šwehti Latwiju”. Pehz tam amata wezafais **Karlfons** apšweizja jaunos amatnēkus un ušafzināja meistarus nodot šwinigo folijumu. Pehz folijuma nodofšanas išneedša diplomus un wīši fadšehra no brahlibas laufa.

Meistara nošaufumus eeguwa: maišnēki-fonditori **Jahnis Ratabīšs** un **Juris Pantalone**, galdnēki — **J. Urbīnšch**, **R. Gube** un **R. Putnīnšch**, foka wirpotajs **J. Leišhe**, atflehdīnēki — **J. Krafšs**, **Ed. Schuhmanis**, **L. Gihrupnēks**, **Ed. Waldorfs**, fahrdnēki — **J. Straumanis**, talejt — **G. Pumpurs**, **J. Kahrklīnšch**, **P. Kofchkins**, **W. Jurlewīzs**, atflehdīnēki — **J. Gumbels**, afu urbeji — **J. Reinfelbs**, **Krahdiņšch**, **P. Brīnkis**, namdari — **J. Osols** un **R. Buchbinders**, mührnēki — **R. Rīgafšs** un **R. Millers**, podnēki-wirpotaji — **J. Grīnbergs**, podnēki — **R. Mengots**, **A. Bunis**, ahdminis **A. Sehjejs**, kurlpnēki — **J. DREWINSKIS**, šahbatu šulmu lizejs **J. Schnore**, meefnēki **M. Stantewīzs**, **W. Stantewīzs**, ratnēki — **Ed. Buhmanis**, **Baumans**, drehbneeki — **J. Freijs**, **J. Schulzs** un **R. Stebulīnšch**, damu drehbneeze **S. Aldermans**, audeji **W. Gruwīnšch** un **D. Portichs**, štriku wījejs **R. Schluburs**, daiftrahfotaji — **W. Treida**, **M. Pumpurs**, **A. Leifo**, friseeris **W. Lihdafs**, zementa leheji **Ed. Ramans** un **W. Walulis**. Amatnēku apleezibas šanehma: **J. Salminšch**, **R. Schuhnels**, **R. Laufsejs**, **A. Schluburs**, **R. Turkis**, **W. Treimans**, **R. Antuls**, **R. Lihkais**, **J. Schulzs**, **W. Paušhelis**, **R. Osolīnšch**, **R. Rukers**, **A. Mührnēks**, **A. Duina**, **W. Duhbars**, **E. Buhmanis**, **Baumanis**, **J. Tšhunkufšch**, **J. Buschmanis**, **M. Wīdowstis**, **R. Wahwere**, **A. Gulbis**, **R. Weste**, **E. Sehjejs**, **J. Mührnēks**, **A. Bullis**, **J. Rasmīrs**, **S. Treiguts**, **A. Dumbrowīkis**, **A. Schwahns**, **A. Adams**, **J. Dumbrowīkis**, **R. Rode**, **J. Wītkowīkis**, **J. Stuja**, **J. Brīnkmanis**, **Ed. Ramans**, **A. Urzewīkis**, **J. Bullis**, **S. Bīrkchans**, **J. Kofchkins** un **A. Dišchais**.

Pee meelafša galda jaunos meistarus un amatnēkus apšweizja pilšehtas galwa **Rasparšons**, nodofku inspektors **Smirnows**, tirgotaju pahrstahwīs **Wīškīne** un **Karlfons**.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.33 (17.08.1934.)

**HELLER-KURBUL
DARBUS**

pieņemumu un izpildu
par mērenām cenām

Pils ielā 18 **Pūpol.**

Bauskas Vēstnesis,
Nr.22
(03.06.1938.)

Jēkabs Pūpols
drēbnieka amata meistars
Bauskā, Pils ielā 18

Gari un ērkšķaini darba gadi drēbnieku meistaram **Pūpolam**. Iesācis mācīties 1904. gadā **Bauskā**. Strādājis Rīgā, Liepājā, Jelgavā. Kara laikā dienējis latviešu strēlnieku pulkā. Kritis gūstā. Karam izbeidzoties turpinājis darbu un teicami izturējis meistara pārbaudījumus.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.11 (17.03.1939.)

J. Pūpols
Kungu un damu drēbnieku amata
meistars, **Bauskā, Pils ielā 18**

Ведомости
Президиума
Верхнего Совета
ЛССР=LPSP AP
Президија ziņotājs
(1940.10.19.)

Vietējo iestāžu paziņojumi.			
Bauskas pilsētas pašvaldības uzraudzībai pakļauto ĪPAŠUMU SARAKSTS.			
Num. p. k.	Tek. rēķins Pasta krājkašē	Iela, kurā nams atrodas	Īpašnieks
1.	16201	Padomju ielā 4	Aleksandrs Āboliņš.
2.	16202	Padomju 8/10	Šifre-Feige Jākobsons.
3.	16203	Padomju 14	Paje Fridmanis u. c.
4.	16204	Padomju 14a	Gutmanis Lipmanovičs.
5.	16205	Padomju 18	Baševa Berelovs.
6.	16206	Padomju 22	Jēkabs Zaģers.
7.	16207	Pasta 1	Rochele Fridmanis u. c.
8.	16208	Pasta 2	Berkoviča mant.
9.	16209	Pasta 3	Meiers Fridmanis u. c.
10.	16210	Pasta 5	Kasrociels Levenšteins u. c.
11.	16211	Pasta 9	Freija mant.
12.	16212	Pasta ielā 11	Šeine Dats.
13.	16213	Uzvaras 8	Roberts-Jēkabs Kalniņš.
14.	16214	Uzvaras 18	Ernests Alainis.
15.	16215	Kalēju 1a	Berta Simbruks.
16.	16216	Saules 2	Zalamans Hiršovics.
17.	16217	Sarkanarmijas 5	Jēkabsona mant.
18.	16218	Sarkanarmijas 7	Zibeika mant.
19.	16219	Sarkanarmijas 10	Ludvigs Rigasts.
20.	16220	Bezdievu 6	Boruchs Mērs.
21.	16221	Dambja 1	Fricis Grīslis.
22.	16222	Rūpniecības 6/8	Jāņa Sulas mant.
23.	16223	Rūpniecības 14	Jānis Turķis.
24.	16224	Plūdoņa 5	Lodēns un Rībe.
25.	16225	Plūdoņa 7	Abams - Leizers Hiršovics.
26.	16226	Plūdoņa 8	Kārlis Bērtulis.
27.	16227	Plūdoņa 10, 10a	Abams Bērmāns.
28.	16228	Plūdoņa 11	Elvīra un Kārlis Braže.
29.	16229	Plūdoņa 12	Emīlija un Egons Brikovski.
30.	16230	Plūdoņa 14	Fricis Grīslis.
31.	16231	Plūdoņa 17	Naitels Feitelsons u. c.
32.	16232	Plūdoņa 18	Basse Joffe.
33.	16233	Plūdoņa 19	Jakobsona mant.
34.	16234	Plūdoņa 20	Benjamiņš Hercenbergs.
35.	16235	Plūdoņa 28	Ženija Joffe.

Padomju Jaunatne,
Nr.167 (25.08.1951.)

Bauskā yācu fašistu nodedzinātā skolas ēka jau pilnīgi atjaunota un nodota vidusskolas rīcībā. Tajā mācīsies skolēni no 1. līdz 11. klasei. Skolā mācības notiks divās maiņās. Pirmajā maiņā mācīsies Bauskas vidusskolnieki, bet otrā darbosies Bauskas strādnieku jaunatnes vidusskola. Jaunās skolas apkurināšanai sagatavoti 338 steri malkas.

Jaunās telpās iekārtots arī vidusskolas internats. Bijušā internata telpas pārbūvētas un izremontētas. Sajās telpās tagad dzīvos vidusskolas skolotāji.

J. Bērziņš

Bauskas Darbs,
Nr.130
(01.11.1953.)

Sevišķa vērība šogad tiek veltīta tam, lai savlaicīgi tiktu nobeigti dzīvokļu fonda kapitali remontējamie objekti. Tā, no plānā paredzētiem 7 objektiem darbi nobeigti trijos objektos — Andreja Upīša ielā Nr. 18 un pilnīgi pārbūvētajās un atjaunotajās ēkās Salātu ielā Nr. 6 un Nr. 8.

Komunisma Ceļš
(Bauska), Nr.90
(29.07.1971.)

Berziņa, B. Te tavs dzīvoklis un māja.

Jau kopš seniem laikiem kultūras uzvedības nosacījums, kas atvieglo cilvēku savstarpējās attiecības, apzīmēts ar vārdu «pieklājība». Tas nozīmē, ka mājās un sabiedrībā jāizturas tā, lai maksimāli ievērotu citu ērtības, labsajūtu. Tā pamatā jāliek smalkjūtība, augsta morālā stāja, kura veidojas no patiesas cieņas pret otru cilvēku.

Tomēr daži bauskieņi uzskata, ka valsts piešķirtais dzīvoklis ir «mana pils», ko gribu, to tajā arī daru. Kas kādam par daļu, kam savā istabā dodu pajumti. Nevienam nav iebildumu par viesmilitāti. Tomēr Augusts Trinckis, kas dzīvo Bauskā, A. Upīša ielā Nr. 18, šo cēlo vārdu izprot pavisam citādi. Viņš savu dzīvokli pārvērtis par patversmi, kurā uzturas dzērāji, dikdieņi un huligāni. Pat pāri pusnaktij, kad ar likumu aizliegts dzīvokļos skaļi ieslēgt radioaparātus, Trincka dzīvokli aurō dzērāji. Visi viņi paskaidro, ka agrāk bijuši nepazīstami, «sadrudējušies» pie Augusta. Dažkārt starp viņiem ir arī nepilngadīgi jaunieši. Trincka ciemiņi mēdz arī iegriezties pie kaimiņiem, bet tas notiek tad, kad pašiem pietrūcis naudas. Tiem, kas atsakās izlīdzēt, — necenzēti vārdi kā no pilnības raga.

— Nevaram vairs uzturēties arī sētā. Tajā vienmēr ir Trincka «ciemiņi», kuri pat nekautrējas savas dabiskās vajadzības kārtot pie mājas pakšiem, — sūdzas pārējie iedzīvotāji.

— Vai tad jūs nepazīstat Trincki? — lūk, pagaidām tādu atbildi saņēmuši tie, kas griezušies pēc palīdzības rajona Dzīvokļu saimniecības pārvaldē.

Kādēļ tik iecietīgi! Pastāv dzīvojamo telpu īres līgums, kurā noteiktas līguma slēdēju pušu tiesības un pienākumi. Grāmatā «Pilsoņu dzīvokļu tiesības» (izdevniecība «Liesma», 1969. gads) teikts: «Irie-

ka un kopā ar viņu dzīvojošo personu pienākums ir lietot viņam ierādītās telpas un to iekārtu tikai tam nolūkam, kādam tā paredzēta saskaņā ar līguma noteikumiem, saudzēt un uzturēt ieņemto dzīvojamo telpu koplietošanas vietas un nama iekārtu pilnīgā kārtībā un tīru, ievērot sanitāros un ugunsdrošības noteikumus, kā arī socialistiskās kopdzīves noteikumus (LPSR civilkodeksa 301. pants, tipveida līguma 2. punkta a, c, d, f un g apakšpunkts)». Tas, kurš lauž līgumu, jāsauc pie atbildības.

Nesen redakcija saņēma citu, bet līdzīgu sūdzību. Jaunajā mājā, Dārza ielā 13, kas pieder Remonta un celtniecības iecirknim, trešajā stāvā dzīvo Lenuss Tumiņš un Vladimirs Pudovs. Viņi izturas kā mēnessērēdžigi — līdzko pulkstenis rāda nākamās dienas pirmo stundu, tā viņu istabās sākas ālēšanās. To aplūsināt var tikai Iekšlietu daļas darbinieki.

Kāpēc L. Tumiņa un V. Pudova darbavietā nav viņiem atklāti pateikti:

— Dzīvoklis domāts atpūtai. Ja nemāki to organizēt, lūdzu pameklējiet sev citas mājas!

«Tagad Bauskā radies jauns modes klēdziens. Proti, «ists» bauskieņi esot tikai tas, kas tur mājās suni. Bet vai šie dzīvnieku draugi ir padomājuši, kādas neērtības viņi rada kaimiņiem, kad ritā līdz ar saules lēktu ved savu bobus un krančus pastaigā, skaļi tos sauc pie kārtības», signalizē redakcijai vairāki mūsu laikraksta lasītāji.

Cilvēka darba produktivitāte ir atkarīga arī no tā, cik labi viņš atpūšas ārpus darba stundām. Lielā mērā to noteic mājas dzīves apstākļi. Tādēļ jārūpējas, lai katrā mājā valdītu tādi apstākļi, kas pašam un citiem ļauj saglabāt veselību un dod garīgu spriegumu.

B. BERZIŅA

Komunisma Ceļš
(Bauska), Nr. 32
(15.03.1986.)

I. Bākule. Vecpilsētas atdzimšana.

liels, jauns universālveikals. Arī bijušajā rātslaukumā esošo kafejnīcu ar laiku varēs pārvietot uz citām telpām, piemēram, bijušajā kroga ēkā A. Upīša ielā 18, kad tā būs restaurēta.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.10 (08.03.1935.)

Bauskas pagasta teešanas preefšfehdetajs Šalts Karlis. pamatiskolas iģlihtiba, Bauskas apfahrt-nes ugunsapdr. f-bas waldes lozeflis un Bauskas pad. padomes preefšfehhd. Teešanas lozefli: Muzeneeks, Jahnis, Rujcha Gothards, Beinerts Woldemars, Bekēris Paulis.

Bauskas Vēstnesis,
Nr.20 (20.05.1938.)

Sauni pašchwaldibas darbineeki. Uģ pašcha wehleschanos no Bauskas pagasta wezafā peenahfumeem atbihwots pag. wezafais Beifa, kas ar leelu zentibu iſtrahdajis pag. pašchwaldibā, bet ſlimības dehl bija ſpeesſts weetū atſtaht. Wina weetā par pagasta wezafā eezelts Mescha-Gudſchu mahju ſaimneeks Paulis Bekēris. Par pagasta waldes lozefli iſ-raudſits Iſchunkanu mahju ihpaſchneeks Dſols. —t.—

Latvijas iedzīvotāju
1949. gada
deportācija.
<https://www.yumpu.com/lv/document/read/48176233/bauskas-apriaispdf>

Bekere Verēna Jēkaba m., dz. 1903, A.Upīša iela 18; izsūt. 25.03.49, Omskas apg. Krutinkas raj., atbrīv. 04.12.56. Lieta Nr. 5405.

Bekere Ilga Paula m., dz. 1931, A.Upīša iela 18; izsūt. 25.03.49, Omskas apg. Krutinkas raj., atbrīv. 04.12.56. Lieta Nr. 5405.

Bekere Edīte Paula m., dz. 1933, A.Upīša iela 18; izsūt. 25.03.49, Omskas apg. Krutinkas raj., atbrīv. 04.12.56. Lieta Nr. 5405.

Bekēris Tālivaldis Paula d., dz. 1936, A.Upīša iela 18; izsūt. 25.03.49, Omskas apg. Krutinkas raj., atbrīv. 04.12.56. Lieta Nr. 5405.

Bekere Amālija Augusta m., dz. 1872, A.Upīša iela 18; izsūt. 25.03.49, Omskas apg. Krutinkas raj., par atbrīv. ziņu nav. Lieta Nr. 5405.